

Vuosikertomus 2023

Sisällysluettelo

Toimitusjohtajalta	3
Henkilöstö.....	5
Ekonomistin katsaus	7
Työ ja osaaminen.....	9
Toimintaympäristö ja markkinat	12
Vastuullisuus ja kestävä kehitys	15
Digitalisaatio ja data.....	19
Viestintä ja yhteiskuntasuhteet	20
Elintarviketeollisuuspooli	23
Toimialayhdistykset	25
Säätiöt ja yhtiöt	29
Jäsenet.....	32
Edustus eri yhteisöissä 31.12.2023.....	33
Talous	38
Tuloslaskelma	39
Tase.....	40

Toimitusjohtajalta

Elintarviketeollisuusliiton vuotta 2023 kelpaa luonnehtia yhteistyön supervuodeksi, johon sisältyi vaikuttavia aikaansaannoksia ja onnistumisia. Näin siitäkin huolimatta, että taloudellisesti vaikeat ajat jatkuivat ja elintarviketeollisuuden toimintaolosuhteet olivat erittäin haastavat.

Kotimaisen ruoka-alan arvo ja merkitys ymmärretään päättäjien ja kansalaisten keskuudessa kuitenkin nyt aivan uudella painokkuudella.

Elintarviketeollisuusliitossa tiedämme, että yhteiskunnallisessa vaikuttamisessa onnistumiset eivät tule yksin puurtamalla, vaan asioiden viemisellä sinnikkäästi eteenpäin yhdessä kumppaneiden ja liittolaisten kanssa. Kertomusvuonna korostuikin moniulotteinen yhteistyö niin liiton sisällä kuin jäsenyritysten ja sidosryhmien kanssa.

Vuonna 2022 Elintarviketeollisuusliitolle oli vahvistettu uusi strategia ja organisaatiota muokattu sen mukaiseksi. Vuonna 2023 osaajatiimi saatiin kokoon täysimääräisesti – sanoisin, että vahvin tiimi vaikuttamistyössä ikinä!

Kevään tiimipäivässä asetimme itsellemme tavoitteeksi kehittyä neljällä osa-alueella, joita ovat jäsenyytyväisyys, sidosryhmätyöskentely, tapamme tehdä työtä sekä työyhteisön kehittäminen. Tyytyväisenä olen pannut merkille, miten innostunutta ”pulinaa ja pöhinää” on virinnyt, kun ihmiset nauttivat yhdessä työskentelemisestä ja huomioivat toisiaan arjen keskellä.

Jos vuonna 2022 jouduimme ympäröivässä maailmassa tapahtuneiden shokkien vuoksi suuntaamaan voimia akuuttien kriisien hoitamiseen, vuonna 2023 pääsimme hyvään vauhtiin työprosessien kehittämisessä ja virtaviivaistamisessa niin, että vaikuttamistyömme on entistäkin ennakoivampaa ja etupainotteisempaa. Aiomme myös hyödyntää dataa ja tiedontuotantoa yhä laajemmin.

Kirittäjinä toimivat ketterät jäsenyrityksemme, joiden on joka päivä lunastettava paikkansa kovassa markkinakilpailussa ja pyrittävä olemaan kaksi askelta kehityksen edellä. Tähän haastamme myös itseämme edunvalvontatyössä, että etenisimme vielä sen kolmannenkin askeleen yritysten edelle. Tarvitsemme etunojaa etenkin EU-vaikuttamisessa, jossa on paljon pelureita ja voitettavaa. Vahvistamme kykyämme katsoa aiempaa pidemmälle horisonttiin.

Eduskuntavaalien alla kertomusvuoden alkukuukausina kutsuimme yhdessä jäsenyritysten kanssa päättäjiä, kansanedustajaehdokkaita, vaikuttajia ja sidosryhmien edustajia ruoka-alan maakuntakiertueen tilaisuuksiin. Yritykset avasivat ovensa tapaamisille, joissa käytiin vilkasta keskustelua elintarvikeyritysten menestyksen eväistä. Ruoka-alan uudistuminen, osaajien saatavuus, verotus ja vastuu suomalaisten ravitsemuksesta puhuttivat ympäri maata.

Lukuisten henkilökohtaisten tapaamisten ja sidosryhmien kanssa toteutettujen ponnistelujen tuloksena maan uuden hallituksen ohjelmaan saatiin kesällä kirjaus ruoka-alan kasvuohjelmasta. Olemme ylpeitä tästä tulevaisuudenuskosta lisäävästä toimenpidekokonaisuudesta, jolla vahvistetaan huoltovarmuutta, kriisinsietokykyä ja koko alan kasvua. Toden teolla kasvuohjelmaa päästään toteuttamaan vuonna 2024.

Parempaa tulevaisuutta kohti kurottavat myös käynnissä tai käynnistymässä olevat yhteistyöhankkeemme. Mainittakoot vaikkapa datan esteetöntä liikkumista koko ruokaketjussa edistävä kasvumoottorihanke ja keväällä 2024 päivänvalon näkevä elintarviketeollisuuden TKI-tiekartta – ensimmäinen laatuaan teollisella toimialalla Suomessa – jolla taklataan yritysten t&k-investointien kasvua estäviä pullonkauloja. Tavoitteena on, että suomalainen elintarviketeollisuus voimistuisi edelleen eurooppalaisessa t&k-kärjessä, jonne se on jo monena vuonna rankattukin.

Iloitsen yhdessä työehtosopimusluppaneittemme kanssa aloitetusta tulevaisuustyöstä eli vuoropuhelusta, jossa TYÖ2030-ohjelman avittamana hahmottelemme yhdessä yhtä työehtosopimusta tai hallituskautta pidemmällä aikajänteellä, miltä haluamme ruoka-alan näyttävän tulevaisuudessa. Mistä saadaan osaajat elintarvikeyritysten monipuolisiin työtehtäviin? Miten turvataan alan koulutus ja vetovoima? Miten työelämää pitäisi uudistaa niin, että sekä työntekijöillä että yrityksillä on hyvä olla.

Kertomusvuoden joulukuussa Elintarviketeollisuusliitto saavutti edunvalvontajärjestölle kunnioitettavan 80 vuoden iän. Merkkipaalu muistuttaa, miten tärkeää on osata katsoa pitkällä sihdillä eteenpäin ja tarkata ympäröivää maailmaa. Mikä muuttuu, mihin suuntaan haluamme ohjata kehitystä? Varmaa on, että ruokaa ja juomaa tarvitaan tulevaisuudessakin ja elintarviketeollisuudella niiden jalostajana on merkittävä rooli.

Elintarviketeollisuusliitto aikoo olla ensi vuonnakin uskollinen strategialleen, joka painottaa tehtäväämme ruoka-alan suunnannäyttäjänä ja kokoavana voimana. Ydintehtävä kirkkaana mielessä jatkamme tiivistä yhteistyötä jäsenyritysten ja sidosryhmien kanssa, kun valmistaudumme esimerkiksi nostamaan ruoka-alan tavoitteet näkyviin Euroopan parlamentin vaalidebattiin.

Elintarvikealaan vaikuttavasta sääntelystä jopa 90 prosenttia tulee EU:sta, minkä vuoksi on tärkeää, että Brysselistä kannustetaan ruokayrityksiä kasvamaan, investoimaan, tarjoamaan työpaikkoja ja varmistamaan ruuan riittävyyttä myös huonoina aikoina.

Sillä vaikeat ajat eivät ole vielä takanapäin. Riskejä risteilee yhä ilmassa ja talouden näkymä on vähintään epävarma.

Nyt jos koskaan tarvitaan entistäkin määrätietoisempaa edunvalvontaa, jotta elintarviketeollisuuden yrityksillä olisi maassamme niin hyvät toimintaolosuhteet kuin mahdollista. Niihin eivät kuulu ainakaan ruoan verotuksen kiristäminen Suomen julkisen talouden vajeen pienentämiseksi eivätkä elintarvikeyrityksiin kohdistuvat poliittiset työtaistelut. Odotan ay-liikkeeltä vastuullisuutta ja työrauhaa.

Kiitän lämpimästi liiton henkilöstöä tinkimättömästä ja tuloksellisesta työstä vuoden 2023 aikana. Kiitos yhteistyöstä ja arvokkaasta työpanoksesta Elintarviketeollisuusliiton hallitukselle, sen työvaliokunnalle sekä jokaiselle jäsenyrityksille. Edetkäämme pää pystyssä kohti iskunkestävää ruoka-alaa 2040.

Mikko Käkelä
Toimitusjohtaja

Henkilöstö

Syväsukellus strategian ytimeen

Elintarviketeollisuusliiton henkilöstön kokonaisvahvuus oli kertomusvuoden lopulla 24 määräaikainen työharjoittelija mukaan lukien. Organisaatiota vahvistettiin marraskuussa johtavalla asiantuntijalla, jonka vastualue on digitalisaatio ja data.

Työntekijöiden keski-ikä oli 47,9 vuotta ja palvelusvuosien keskimääräinen kertymä 7,5.

Kertomusvuoden aikana paneuduttiin yhä syvemmin kohti liiton strategian keskeisiä tavoitteita ja sujuvaa keskinäistä yhteistyötä. Strategian toteutumisen edellytyksiä vahvistettiin ja sisäisen työskentelyn toivuutta kehitettiin.

Toimintatapoja uudistettiin, ja avoimeen tiedonjakoon panostettiin siirtymällä Teams-kanaville ja Share-Point-arkistointiin. Sisäisiä kokouskäytäntöjä uudistettiin sekä johtoryhmätyöskentelyssä että henkilöstön kuukausipalavereissa.

Kahdesti vuodessa käytävät kehitys- ja tavoitekeskustelut olivat osa hyväksi koettua liiton vuosiryhtiä ja johtamisjärjestelmää. Keskusteluissa tarkennetaan tarvittaessa tehtäväkokonaisuuksia ja toimenkuvia vastaamaan edunvalvonnan muuttuvia tarpeita. Myös henkilöstön osaamisen kehittämistä ohjataan kehitys- ja tavoitekeskusteluilla sekä yksilökohtaisilla suunnitelmilla.

Uusi väline työhyvinvoinnin seuraamiseen

Elintarviketeollisuusliiton työyhteisön toimintaa kehitetään yhteistoiminnan mukaisesti työsuojelutoimikunnassa. Työsuojeluvälit järjestettiin joulukuussa, ja toimikunta on aloittanut työnsä uudella kokoonpanolla. Vuonna 2024 tullaan tekemään lain edellyttämä työpaikkaselvitys yhdessä työterveyshuollon kanssa.

Työterveyshuollon kumppanina toimi edelleen Lääkärikeskus Aava. Laajennettu terveydenhoidon vakuutusturva vakavien sairauksien sekä leikkaushoitoa vaativien toimenpiteiden varalle tuki työterveyshuoltosopimusta. Henkilöstö sai tarvittaessa nopean ja hyvän hoidon. Sairauspoissaolopäiviä henkilöstölle kertyi 76 eli 4 päivää työntekijää kohden.

Yhdessä työterveyshuollon kanssa toteutettiin Aisti Health -kartoitus. Aisti Health -palvelu on digitaalinen työväline kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin tilan kartoittamiseen. Data-analytiikan avulla pystyttiin tunnistamaan sekä yksilöiden että työyhteisön hyvinvoinnin haasteita ja algoritmien avulla ohjaamaan yksilöitä parantamaan hyvinvointiaan.

Aistia tullaan vastaisuudessa käyttämään työyhteisön jatkuvan kehittämisen työkaluna hyvinvointiriskien tunnistamisessa, työpaikkaselvitysten tai terveystarkastusten tukena sekä tilannekuvan luomisessa ongelma- tai muutostilanteissa.

Keväinen tiimipäivä Backaksen kartanossa, vappuvierittelyt, kesäretki Valion Riihimäen-tehtaille ja Vanajanlinnaan sekä pikkujoulut Helsingissä kokosivat henkilöstön yhteisiin hetkiin. Pizza & beer -iltapäivissä käytiin läpi eduskuntavaalien alla tehtyä vaikuttamistyötä ja saavutuksia maan uuden hallituksen ohjelmaan sekä ideoitiin ETL:lle hyödyllisiä tutkimusten ja selvitysten aiheita. Liiton toimiston taukotilaa kohennettiin henkilöstön toivomusten perusteella.

Aiempien vuosien tapaan työnantaja tarjosi virike-etuuden omien mieltymysten mukaiseen liikunnan ja kulttuurin harrastamiseen.

Osaava ja aikaansaava henkilöstö on Elintarviketeollisuusliiton tärkein voimavara. Työnantajana liitto haluaa vetää puoleensa ja pitää palveluksessaan osaavia ja motivoituneita henkilöitä, jotka osallistuvat aktiivisesti elintarviketeollisuuden edunvalvontaan.

Ekonomistin katsaus

Markkinat löysivät uuden tasapainon hetkellisesti

Elintarviketeollisuuden kustannuskriisin huippu ja kuluttajien ostovoiman raju heikkeneminen leimasivat vuotta 2023.

Kustannusten keskimääräinen huippukohta nähtiin helmikuussa 2023, alkutuotannossa muutamaa kuukautta aiemmin lokakuussa 2022. Huippujen jälkeen alkutuotannon kustannukset alkoivat laskea hitaasti, mutta elintarviketeollisuuden kustannukset pysyivät korkeina.

Elintarviketeollisuuden tuottajahinnat sekä kuluttajien ruoasta maksama hinta säilyivät lähellä helmikuista huippuaan koko vuoden ajan. Markkinat asettuivat hetkellisesti tasapainoon, mutta alkuvuotta huomattavasti korkeammalle kustannustasolle.

Hintojen nousu ja kuluttajien ostovoiman heikkeneminen muun muassa korkojen nousun vuoksi aiheuttivat elintarviketeollisuudelle haasteita kotimaisen kysynnän hiipumisen kautta. Myös tärkeimmillä vientimarkkinoilla elintarviketieajat kohtasivat heikentyntä kysyntää. Näiden seurauksena elintarviketeollisuuden volyyymi eli tuotannon määrä jatkoi laskemistaan läpi vuoden. Huolestuttavaa on, että volyyymi on laskenut peräjälkeen jo yli kaksi vuotta.

Loppuvuodesta liiton jäsenyrityksille tehdyn kyselyn mukaan yritysten suurimmat haasteet olivat kustannustason nousu ja kuluttajakäyttäytymisen muutos kohti hinnaltaan edullisempia tuotteita. Jopa 42 prosenttia jäsenkyselyn vastaajista piti todennäköisenä, että ne joutuvat käymään muutosneuvotteluja seuraavan puolen vuoden aikana. Ilmoituksia muutosneuvotteluista annettiinkin runsaasti jo loppuvuodesta.

Poliittiset lakot haittasivat syksyn ja loppuvuoden aikana elintarviketeollisuuden tuotantoa. Maan hallitusta kohtaan suunnatut mielenilmaukset iskivät kovimmin elinkeinoelämään ja varsinkin ruokateollisuuteen, jossa käytetään helposti pilaantuvia raaka-aineita. Ruokaketju on erittäin haavoittuvainen toiminnan pysähtymisille.

Sähkön kallis hinta alkuvuonna söi osalta elintarviketeollisuuden toimijoita kassoja tyhjäksi, ja samainen hintojen nousu tapahtui jälleen loppuvuodesta. Varsinkin puhtaasti pörssisähkön varassa olevat yritykset joutuivat sopeuttamaan toimintaansa hintapiikkien aikana.

Taloudellisesti haastavien aikojen vaikutuksia yrityksiin käsiteltiin yhdessä jäsenyritysten kanssa liiton sisäisissä työryhmissä ja toimikunnissa, kuten kaupallisessa ohjausryhmässä ja logistiikkatoimikunnassa, jossa etenkin poliittiset lakot kirvoittivat keskustelua raaka-ainevirtojen ja valmiiden tuotteiden kuljetuksista.

Tutkimuslaitosten kiinnostus ruoka-alaan kasvanut

Tutkimuslaitosten kiinnostus ruoka-alaan kohtaan on kasvanut. Kertomusvuoden lopulla oli käynnissä useita tutkimushankkeita, muun muassa Luonnonvarakeskuksen (LUKE), Pellervon taloustutkimus PTT:n ja ReinuEconin yhteishanke, jolla selvitetään markkinashokkien vaikutuksia ja rahavirtoja ruokaketjussa.

Lisäksi LUKE selvittää ruokaketjun vaikuttavuutta sekä arvonlisäyksen ja viennin potentiaalia. Kilpailu- ja kuluttajavirasto puolestaan jatkoi tutkimuksiaan ruokaketjun toimivuudesta ja lähestyi myös liiton jäsenyrityksiä tietopyynnöin.

Keskustelua ruoka-alan kasvusta ja elintarvikeviennin vauhdittamisesta käynnistettiin useiden sidosryhmien kanssa. Julkisen talouden tila vaatii Suomessa sopeuttamistoimia, ja yhdeksi keinoksi lisätä valtion verotuloja nostettiin julkisessa keskustelussa ruokaan liittyvien verojen nosto. Siihen liitto suhtautui kielteisesti.

Menestyvään edunvalvontaan ja vaikuttamiseen tarvitaan laajaa asiantuntijajoukkoa liiton jäsenyrityksistä. Hyvässä hengessä tapahtuva yhteistyö poliitikkojen ja viranomaisten kanssa on tärkeää, jotta koko ruokaketjua koskevat toimenpiteet ovat oikeudenmukaisia ja kasvuun tähtääviä.

Työ ja osaaminen

Modernia työelämää edistämässä

Elintarviketeollisuusliiton työmarkkinatoiminnan strategista painopistettä oli laajennettu vuonna 2022 kattamaan koko työelämän ja osaamisen laaja kokonaisuus. Työ ja osaaminen -edunvalvontakokonaisuudelle laadittiin tuolloin strategiset tavoitteet ja tiekartat. Ne ohjasivat vaikuttamistyötä myös kertomusvuonna, jolloin kirjattiin lisäksi vuosille 2023–2024 tarkemmat toimenpiteet strategisten tavoitteiden ja tiekarttojen käytäntöön viemiseksi.

Uudet tessit kaikille sopimusaloille

Suurimmassa osassa liiton työehtosopimuksia sopimuskaudet päättyivät vuoden 2023 alkupuolella. Neuvottelut uusista työehtosopimuksista aloitettiin kaikilla sopimusaloilla heti vuoden vaihduttua. Ammattiliitto Pron kanssa neuvoteltiin aluksi optiovuoden palkankorotuksista ja Meijerialan Ammattilaiset MVL:n kanssa toisen vuoden palkankorotuksen tasoista.

Liiton hallituksen vuoden 2022 lopulla vahvistamat yhteiset ja työehtosopimuskohtaiset neuvottelutavoitteet ohjasivat etenemistä. Neuvotteluissa keskeisiksi nousivat työehtosopimusten sisältöjen uudistaminen, muun muassa työaika- ja perhevapaamääräykset, sekä paikallisen sopimisen lisääminen.

Työehtosopimukset Suomen Elintarviketyöläisten Liiton SELin kanssa saatiin uudistettua 13.2.2023. Uudet sopimukset neuvoteltiin myös Ammattiliitto Pron, Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT:n ja MVL:n kanssa. MVL:n sopimukseen ratkaisu jouduttiin hakemaan valtakunnansovittelijan avustuksella.

Kaikki liiton työehtosopimukset uudistettiin yleisen linjan mukaista kustannustasoa noudattaen. Lisäksi sopimukseen tehtiin joitakin sisältömuutoksia. Sopimukset olivat kaksivuotisia lukuun ottamatta ETL:n ja MVL:n välistä sopimusta, jonka kesto on 25 kuukautta.

Sekä neuvottelukierroksen aikana että ratkaisujen synnyttyä viestittiin aktiivisesti sekä medialle että jäsenyrityksille. Liiton viestintä piti yllä ajantasaista neuvottelulokia nettisivuilla.

Työehtosopimuksissa määritellyt työryhmät aloittivat työskentelynsä kertomusvuonna sovitun mukaisesti. Niissä käsiteltiin muun muassa oppisopimusmallia, työturvallisuutta ja palkkausjärjestelmää.

SELin kanssa solmittujen työehtosopimusten mahdollistamia työaikakokeiluja otettiin käyttöön aikaisempien vuosien tapaan. Lisäksi SELin kanssa käynnistettiin tulevaisuusvuoropuhelu yhteisen tilannekuvan rakentamiseksi elintarvikealan nykytilasta ja alan kehittymisestä tulevaisuudessa. Myös MVL:n kanssa käynnistettiin tulevaisuustyö tes-kirjauksen mukaisesti.

Poliittiset lakot harmina

Kertomusvuoden aikana vaikuttamisen kohteena olivat maan hallituksen ohjelmaan sisältyvät työ- ja sosiaalilainsäädännön kirjaukset. Elintarviketeollisuusliiton useat tavoitteet modernista työelämästä päättyivät hallitusohjelmaan, muun muassa työrauhalainsäädännön uudistaminen, leipomotyölain kumoaminen ja sosiaaliturvan uudistaminen. Sen sijaan työperäinen maahanmuutto ja siihen liittyvien esteiden purkaminen eivät edenneet tavoittein mukaisesti.

Hallitusohjelman valmistuttua liitto vaikutti muun muassa työrauhalainsäädännön valmisteluun ja antoi siitä lausuntonsa. Palkansaajapuolen virheellistä tietoa lainsäädäntömuutoksista oikaistiin kirjoituksilla liiton nettisivuille.

Työelämän ohjausryhmä kokoontui 20 kertaa ja osallistui aktiivisesti keskusteluihin neuvottelukierroksen etenemisestä. Ohjausryhmässä käsiteltiin myös muun muassa lainsäädäntöhakkeisiin ja tes-työryhmiin liittyviä aiheita sekä poliittisia työtaisteluja, jotka varjostivat kertomusvuoden viimeisiä kuukausia ja joiden kohteeksi useat liiton jäsenyritykset joutuivat. Liitto ilmaisi paheksuntansa poliittiseen lakkoiluun media-tiedottein.

Jäsenyrityksille suunnattuja työmarkkinakirjeitä lähetettiin 36 kappaletta. Koulutuksia jäsenyritysten edustajille järjestettiin koulutuskalenterin mukaisesti 9 kappaletta. Liiton asiantuntijat osallistuivat tiiviisti Elinkeinoelämän keskusliiton EK:n vaikuttajaryhmien työskentelyn kautta keskusjärjestössä käsiteltyjen työelämäasioiden valmisteluun.

Osaamis- ja työvoima-asioiden edunvalvonta uudelle tasolle

Liiton strategian mukainen edunvalvonta koulutus-, osaamis- ja työvoima-asioissa nostettiin kertomusvuonna uudelle tasolle aktiivisen vaikuttamisen, yhteiskunnallisen vuoropuhelun ja sidosryhmäyhteistyön keinoin. EK:n liittoyhteisössä sovitun työnjaon mukaisesti osallistuttiin koulutus- ja osaamisasioiden kannanmuodostukseen ja vaikuttamiseen keskusliiton lausuntoihin.

Etenkin osaajateema puhutti kertomusvuonna. Ennen kevään eduskuntavaaleja analysoitiin puolueiden vaaliohjelmien koulutus- ja osaamistavoitteet, ja vaikuttamista suunnattiin relevantteihin tahoihin. Oltiin myös mukana puolueiden vaaliristeilyillä omin tilaisuuksin. Liiton eduskuntavaalikiertueelle maakunnissa kutsuttiin paikallisten oppilaitosten edustajia, ja koulutus- ja osaamisaiheet nousivat vilkkaaseen keskusteluun.

Monet Elintarviketeollisuusliiton ajamat tavoitteet koulutus- ja osaamisasioissa toteutuivat maan uuden hallituksen ohjelmassa hyvin, vaikka valvottavia etuja riittää toki koko vaalikaudelle.

Sen sijaan koko elinkeinoelämälle huonoimmat hallitusohjelmakirjaukset koskivat työperäisen maahanmuuton tulevia muutoksia. ETL pitää tämän aihepiirin tavoitteitaan näkyvästi esillä vaalikauden aikana joka tapauksessa, sillä maahanmuuttajia tarvitaan töihin elintarvikealalle. Jäsenyritysten kanssa käytyjen keskustelujen perusteella tiedetään myös, että yritykset kaipaavat tukea monimuotoisuuden edistämiseen.

Työperäinen maahanmuutto oli kertomusvuonna mukana aiheena Elintarvikepäivän ohjelmassa. Jäsenyrityksille puolestaan tarjottiin kaksiosainen webinaari, jossa käsiteltiin kansainvälisten osaajien rekrytointia. Inklusiiv Oy:n kanssa solmittiin loppuvuodesta yhteistyösopimus, jonka ansiosta tuki jäsenyrityksille monimuotoisten työyhteisöjen edistämiseen vahvistuu merkittävästi.

Selvitys elintarvikealan koulutuksesta

Elokuussa julkistettiin HAMK Edu -tutkimusyksiköllä teetetty *Osaamista ja tekijöitä elintarviketeollisuuteen – elintarvikealan koulutuksen palvelukykysevaluutus*. Keskeisessä roolissa valmistelussa, toteutuksessa ja tulosten analysoinnissa oli liiton osaava työvoima -ohjausryhmä. Tuloksista kerrottiin ennakkoon ammatillisten oppilaitosten edustajille Espoon Taitaja-kisojen yhteydessä toukokuussa sekä laajalle sidosryhmäjoukolle SuomiAreenalla Porissa kesäkuussa. Marraskuussa järjestettiin alueellinen tilaisuus Kuopiossa.

Selvitys, joka oli ensimmäinen laatuaan ja jossa hyödynnettiin 47 oppilaitokselle tehtyä kyselyä sekä yritys-haastatteluja, sai paljon näkyvyyttä ja käynnisti hyvää keskustelua alan osaajatarpeesta. Selvityksen antia hyödynnettiin liiton edunvalvonnassa laajasti.

Aktiiviseen vaikuttamistyöhön selvityksen tiimoilta kuului myös muun muassa lukuisia puheenvuoroja sidosryhmien järjestämissä tilaisuuksissa, yhteistyön rakentamista koulutusteemoissa ammattiyhdistysliikkeen suuntaan sekä uusien verkostojen luomista ja aiempien elvyttämistä. Yritys-oppilaitosyhteistyöverkostojen syntyä tuettiin saattamalla yrityksiä yhteen oppilaitosten kanssa.

Vahvempaa vetovoimaa alan töihin

Elintarvikealan vetovoimaisuuden edistämiseksi laitettiin päälle uusi vaihde. Uusia ja aiempia kohderyhmiä tavoitettiin esimerkiksi Opopäivien, Taitaja-kisojen, Kotitalousopettajien koulutuspäivien ja Elintarvikealan opettajien kesäpäivien kautta. Ruokaketjun yhteistä Maistuva Ammatti -sivustoa päivitettiin ja sen verkosto aktivoitiin. TT-Säätiöltä haettiin rahoitusta vuodelle 2024 sivuston kehittämiseen. Uusia avauksia vetovoimatyöhön tuleville vuosille alettiin suunnitella.

Toukokuussa organisoitiin peruskouluille liiton viestinnän avustamana Maistuva päivä -teemaviikot, joista vastuu siirtyi liiton Työ ja osaaminen -kokonaisuudelle. Livetapahtumana jäsenyrityksissä toteutetuilla viikoilla oli mukana yli 20 toimipaikkaa ympäri Suomen. Sadat oppilaat opettajineen pääsivät tutustumaan elintarvikealan ammatteihin ja yritysten toimintaan. Tapahtumasta tuotettiin sisältöä liiton nettisivuille.

Kertomusvuonna annettiin lausunto prosessiteollisuuden perustutkinnon perusteiden muutoksista sekä kirjelmöitiin yhdessä muiden teollisuudenalojen kanssa opetus- ja kulttuuriministeriön ylijohtajalle tutkintorakenteiden joustavoittamisen puolesta.

Ammatillisen osaamisen tärkeyttä ja ulkomaisen työvoiman saatavuuden välttämättömyyttä pidettiin näkyvillä median kautta mielipidekirjoituksilla, joita julkaistiin Helsingin Sanomissa, Kouvolan Sanomissa ja Turun Sanomissa. Liiton nettisivuilla julkaistiin useita blogikirjoituksia koulutuksesta ja osaamisesta.

Toimintaympäristö ja markkinat

Yhteiskunnalla suuret odotukset ruoka-alan uudistumiselle

Elintarvikealan yritysten toimintaympäristöön vaikuttivat kertomusvuonna sekä Ukrainassa käytävän sodan vuoksi kasvaneet kustannukset, sään ääri-ilmiöt että säädösympäristön muutokset. Yhteiskunnan odotukset ruoka-alan uudistumiselle kestävämmäksi ympäristön ja terveyden näkökulmasta kasvavat koko ajan.

Kotimarkkinoilla elinkustannusten nousu näkyi kuluttajien hintavetoisuutena ja kilpailun kiristymisenä tuontiruoan kanssa. Samaan aikaan eduskuntavaalikeskustelussa korostuivat huoli alkutuottajien saamista osuudesta ruokaketjun tuotoksesta sekä kotimaisen ruuantuotannon huoltovarmuuden turvaamisesta.

Hallitusohjelman kirjaukset ruoka-alan kasvusta ja huoltovarmuudesta ruokkivat optimismia ennakoitavasta toimintaympäristöstä, mutta kirjausten toimeenpano ratkaisee, kuinka tavoitteissa onnistutaan.

Euroopan komission ja parlamentin kauden lähestyminen loppuaan näkyi siinä, että vuoden aikana hyväksyttiin uutta eurooppalaista lainsäädäntöä, joka koskee elintarvikealan yritysten toimintaympäristöä.

Keskustelu terveysperusteisesta verosta jatkuu

Terveysperusteinen vero eli vero, joka määräytyisi esimerkiksi elintarvikkeen sisältämän sokerin, kovan rasvan tai suolan pitoisuuden perusteella, pysyi julkisessa keskustelussa sekä eduskuntavaalien edellä että niiden jälkeen.

Elintarviketeollisuusliitto osallistui alkuvuonna Eduskunnan terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen ryhmän, SOSTE ry:n sekä Terve Paino ry:n järjestämään keskustelutilaisuuden terveysperusteisen veron tulevaisuudesta. Liiton asiantuntijat kirjoittivat aiheesta useita mielipidekirjoituksia, joita julkaistiin muun muassa Helsingin Sanomissa.

Elintarviketeollisuus laatii TKI-tiekartan ensimmäisenä toimialana

Elintarviketeollisuus harjoittaa laajaa tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaa (TKI-toimintaa) pyrkiesään kehittämään uusia tuotteita, parantamaan tuotantoprosessejaan, lisäämään kestävyttään ja vastaamaan kuluttajien muuttuviin tarpeisiin.

Suomalaisen elintarviketeollisuuden kilpailukyvyn vahvistaminen edellyttää, että ruokasektorin osuutta lisätään kansallisessa TKI-rahoituksessa. Yrityksillä pitää olla varmuus tutkimusrahoituksen ennustettavasta kehityksestä sekä yrityksille suoraan kohdennettavan tutkimus-, kehittämis- ja innovaatorahoituksen riittävydestä.

Maan hallituksen ohjelmassa sitoudutaan kansalliseen tavoitteeseen nostaa tutkimus- ja kehittämisenot neljään prosenttiin bkt:stä vuoteen 2030 mennessä. Julkisen rahoituksen kasvun edellytys on, että yritykset investoivat vastaavasti enemmän. Hallitusohjelman mukaan riittävä TKI-rahoitus vauhdittaa elintarvikealalle syntyviä innovaatioita ja investointeja, jotka kasvattavat alan arvonnisää ja työllisyyttä.

Elintarviketeollisuusliitto ryhtyi uuden hallitusohjelman julkistamisen jälkeen laatimaan TKI-tiekarttaa ensimmäisenä toimialana Suomessa. Tavoitteena on tunnistaa keinot, joilla elintarvikealalla saavutetaan TKI-rahoituksessa kansallisesti asetettu neljän prosentin tavoite.

Tiekartalla haetaan mahdollisia toiminnallisia, säädöksellisiä tai osaamiseen tai muihin tekijöihin liittyviä pullonkauloja, jotka jarruttavat tutkimukseen ja kehittämiseen (t&k) suunnattujen investointien kasvua sekä toisaalta keinoja, jotka niitä edistävät. Kumppanina tiekarttatyössä toimii Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy.

Tiekartan työstämiseksi toteutettiin syksyn aikana kysely jäsenyrityksille, tehtiin haastatteluja ja järjestettiin työpajoja. Liiton tutkimustoimikunnalla oli avainrooli tiekartan hahmottelussa ja laadinnassa, joka jatkuu vielä vuoden 2024 puolella.

Raaka-aineiden saannissa haasteita

Kertomusvuonna kasvukauden sääolot olivat hankalat, mikä vaikutti kasvintuotannossa sekä sadon määrään että laatuun. Elintarviketeollisuudelle tämä tarkoitti haasteita elintarvikelaatuisen raaka-aineen saannissa.

Yritysten raaka-aineiden saannin turvaamiseksi on tärkeää, että Elintarviketeollisuusliitto vaikuttaa myös niihin muutoksiin, joita suunnitellaan maataloustuotannon toimintaympäristöön, kuten maataloustuotantoa koskeviin aloitteisiin Suomessa ja EU-tasolla.

Kertomusvuonna seurattiin EU:n uuden CAP-tukijärjestelmän käyttöönottoa sekä vireillä olleita muutoksia, jotka liittyivät maatalouden tuotantopanoksiin, esimerkiksi kasvinsuojeluun, siemeniin ja lannoitteisiin. Lausunnot annettiin kasvinsuojelun kansallisesta toimintaohjelmasta vuosille 2023–2027 sekä vuosille 2023 ja 2024 maksettavista tuotantosidonnaisista tuista.

Vastuullisuuden ja kestäväen kehityksen osalta käsiteltiin useita EU-lainsäädäntöhankkeita, joilla on suuri merkitys maataloustuotannon toimintaedellytyksille. Niitä olivat muun muassa kasvinsuojelun kestäväen käytön asetus, uusia genominmuokkauteknikoita koskeva asetus, luonnon ennallistamisasetus sekä maaperän terveys -direktiivi ja niihin vaikutettiin sekä Suomen viranomaisten että EU-järjestöjen kautta.

Elintarviketurvallisuuden vaatimukset tiukentuvat alati

Kemiallinen elintarviketurvallisuus nousee yhä vahvemmin esille elintarvikeketjun toimintaympäristössä. Samat tunnistetut haitta-aineet voivat vaikuttaa lainsäädäntöön sekä vierasaine-, lisäaine- että elintarvikekontaktimateriaaleissa. Siirtymäajat ovat säädösmuutoksissa tyypillisesti lyhyitä, mikä vaatii elintarviketeollisuudelta ennakoitua, joustavuutta ja nopeaa reagoitua.

Kertomusvuonna Euroopan komissio käsitteli muun muassa bisfenoli A:ta (BPA), hometoksiineja ja nikkeliä sekä aloitti keskustelun savu aromien riskinhallintatoimista. Torjunta-ainejäämälainsäädännön soveltamisen tulkinta, kun kyseessä on kontaminantti, oli esillä vahvasti edunvalvonnassa. Elintarviketeollisuusliitto tarttuu edunvalvonnassaan erityisesti kansallisiin ongelma-kohtiin.

Elintarviketurvallisuuteen on elintarviketeollisuusyrityksissä investoitu useiden vuosien ajan esimerkiksi ottamalla käyttöön GFSI-sertifioituja kolmannen osapuolen auditoimia elintarviketurvallisuusjärjestelmiä.

Liitto jatkoi keskustelua Ruokaviraston kanssa GFSI-sertifioitujen järjestelmien huomioimiseksi viranomaisvalvonnassa. Valvontaa pitää voida vähentää, jos toimijalla on käytössään kolmannen osapuolen sertifioima elintarviketurvallisuusjärjestelmä. Näin toimitaan Tanskassa ja Ruotsissa.

Mikrobiologinen turvallisuus ja osaaminen ovat suomalaisessa elintarviketeollisuudessa hyvällä tasolla. Liiton elintarviketurvallisuusryhmän ylläpitämä ohje elintarvikkeiden mikrobiologisista ohjearvoista julkaistiin kertomusvuonna liiton nettisivuilla myös englanninkielisenä Microbiological reference values of foodstuffs on the used by and best before date.

Aloitteet uusista elintarviketiedoista eivät edenneet EU:ssa

Euroopan komission Pelloilta pöytään -strategian toimintasuunnitelmassa on useita aloitteita, joilla pyritään edistämään elintarvikkeiden kestävää kulutusta sekä helpottamaan terveellisiin ja kestäviin ruokavalintoihin siirtymistä.

Pisimmälle aloitteista ehti komission esitys päiväysmerkintöihin tehtävistä muutoksista, mutta sekin palautui valmisteluun. Komission esitykset ravintosisältöprofiileista, pakollisista ravintoarvomerkinnöistä pakkauksen etupuolelle ja alkuperämerkintävaatimusten lisääminen osoittautuivat poliittisesti hankaliksi ja olivat kertomusvuoden lopulla vuoden jäljessä annetusta aikataulusta. Komissio sulkeutui näiden aloitteiden valmistelun osalta kuoreensa.

Elintarviketietoasetukseen liittyen liitto lausui kansallisesta lainsäädäntömuutosehdotuksesta, jolla myös pakkaamattomista elintarvikkeista edellytettäisiin vähittäismyyntipaikoissa ravintosisältötietojen kirjallista ilmoitusta.

Pohjoismaiset ravitsemussuosituksiset uudistettiin

Pohjoismaiset ravitsemussuosituksiset uudistuivat ja uudet suositukset julkaistiin kesäkuussa 2023. Suosituksiin sisällytettiin ensi kertaa ympäristö- ja ilmastonäkökulma. Liitto antoi lausunnot pohjoismaisten ravitsemussuosituksien taustamuistioihin ja suositusten luonnokseen ja korosti etenkin sen selkeyttämistä, onko kyse terveyteen vai kestävyteen liittyvästä suosituksesta ja onko kestävyysnäkökohtia huomioitu pohjoismaisesta vai globaalista näkökulmasta.

Kertomusvuonna annettiin myös kommentit Ruokaviraston ravitsemus- ja terveystieteoppaan uudistamiseen sekä lausuttiin Oiva-valvontaohjeiden muutoksista. Lausunnot laadittiin liiton elintarvikelainsäädäntötoimikunnan, elintarviketurvallisuusryhmän ja hyvinvointiryhmän jäsenyritysten asiantuntijoiden myötävaikutuksella.

Vastuullisuus ja kestävä kehitys

Selkeyttä vaikuttamiseen vastuullisuustiekartasta

Kertomusvuonna Elintarviketeollisuusliiton vastuullisuus- ja kestävä kehitys -kokonaisuutta selkeyttämään ja liiton roolia kirkastamaan laadittiin tiekartta. Tiekarttatyössä tunnistettiin alan yhteiset vastuullisuusteemat ja kirjattiin yhteinen tahtotila siitä, millaista tulevaisuutta suomalainen elintarvikeala haluaa yhdessä tavoitella.

Tavoitteena on, että Suomeen rakennetaan kestävä ja kannattavaa ruokajärjestelmää. Toimialan yhteiset vastuullisuusteemat ovat laatu ja turvallisuus, ilmasto- ja luontovaikutusten vähentäminen, raaka-aineiden alkuperän ja tuotantoketjun jäljitettävyyden edistäminen, elintarvike- ja pakkausjätteen vähentäminen sekä vastuullisuuteen liittyviin kasvaviin tietotarpeisiin vastaaminen. Nämä koskevat kaikkia elintarvikealan yrityksiä riippumatta yritysten koosta ja toimialasta.

Jäsenyrityksille tietoa webinaareilla

Tiekartassa määriteltyjen suuntaviivojen avulla tuetaan jäsenyrityksiä kestävyteen liittyviin haasteisiin vastaamisessa.

Ajankohtainen tieto kestävyysääntelyn EU-aloitteista, niiden käsittelyn etenemisestä ja liiton vaikuttamistyöstä jaetaan vastaisuudessa laajasti ajankohtaiswebinaareilla kaikille jäsenyrityksille. Ensimmäinen webinaari pidettiin marraskuussa, ja vastaisuudessa niitä on neljä kertaa vuodessa.

Tulevaisuudessa järjestetään myös kaikille jäsenyrityksille suunnattua koulutusta elintarvikealan yhteisiä vastuullisuusteemoja koskevan uuden sääntelyn minimivaatimuksista.

Ympäristötoimikunta kokoontui neljä kertaa, joista yksi vastuullisuustiekartan työpajana. Toimikunta korvautuu vuonna 2024 laajasti jäsenyritysten asiantuntijoita kokoavalla vastuullisuusverkostolla, jonka kautta heille jaetaan vastaisuudessa tietoa ajankohtaisista asioista. Verkostoa hyödynnetään myös nopeaa reagoitua vaativassa jäsenyritysten näkemysten kokoamisessa.

Vuonna 2024 aloittaa myös uusi nimetyistä jäsenyritysten edustajista koostuva vastuullisuuden ohjausryhmä, joka osallistuu vastuullisuus ja kestävä kehitys -kokonaisuuden pitkän aikavälin painopisteiden määrittelyyn.

Biokaasu ja pakkaussääntely edunvalvonnan kohteina

Liiton strategian mukaisesti vastuullisuuden ja kestävä kehityksen edunvalvonnan keskiössä ovat toimivien itsesääntelykeinojen käytön lisääminen, yhteistyön ja yhtenäisten standardien käyttöönoton edistäminen sekä ruoka-alan vastuullisuusmielikuvan ja arvostuksen vahvistaminen.

Merkittävä osa kestävyysääntelystä tulee EU:sta, minkä vuoksi edunvalvontaa tehdään tiiviissä yhteistyössä FoodDrinkEuropen, Elinkeinoelämän keskusliiton EK:n ja keskeisten sidosryhmien kanssa. Elintarviketeollisuusliiton edustajat vaikuttavat Suomen EU-asioiden linjauksiin valmistelujaostojen kautta.

Kertomusvuonna edunvalvonnan painopisteitä olivat eduskuntavaalien lisäksi biokaasun tuotantoedellytysten edistäminen sekä EU:n pakkauksia ja pakkausjätettä koskevan asetuksen valmisteluun vaikuttaminen. Syksyllä keskeiseksi edunvalvonnan aiheeksi nousi myös uuden metsäkatoasetuksen kansallinen toimeenpano.

Liitto osallistui ja otti kantaa lukuisiin energia-, ilmasto- ja kiertotalousaloitteisiin kuulemiskierrosten kautta. Lisäksi vaikutettiin FoodDrinkEuropen ja EK:n kannanmuodostukseen alan yhteisissä vastuullisuusteemoissa.

EU:n pakkauksia ja pakkausjätettä koskeva asetus tulee vaikuttamaan elintarvikeyrityksiin merkittävästi, koska se asettaa uusia vaatimuksia tuotteissa ja tuotteiden jakelussa käytettäviin pakkauksiin. Liiton vaikuttamistyön tavoitteena oli lainsäädännön joustavuuden turvaaminen ja uusien lisäkustannusten välttäminen.

Yhdessä jäsenyritysten kanssa nostettiin julkiseen keskusteluun elintarviketeollisuuden keskeisiä näkökulmia pakkaussäätelystä ja mahdollisten muutosten kustannusvaikutuksia. Kesäkuussa liiton asiantuntijoita jalkautui Brysseliin viemään suomalaisen ruoka-alan viestejä europarlamentaarikkojen tietoon. Päättäjien ja viranomaisten kanssa käytiin jatkuvaa vuoropuhelua ja yrityksille tiedotettiin ajankohtaisesta tilanteesta.

Metsäkatoasetuksesta uusia velvoitteita

Valmisteluvaiheessa runsaasti huolta herättänyt metsäkatoa ja metsien tilan heikkenemistä koskeva EU-asetus astui voimaan kesäkuussa. Asetuksen soveltamisala kattaa kaakaon, kahvin, öljypalmun, soijan, nautaeläimet, kumin ja puun. Yritysten kokoon liittyviä rajoituksia ei ole, joten asetus vaikuttaa satoihin suomalaisiin elintarvikkeita valmistaviin ja jalostaviin yrityksiin.

Elintarviketeollisuus oli huolissaan uuden lainsäädännön lyhyestä siirtymäajasta ja lukuisista avoimista kysymyksistä, jotka liittyvät soveltamisalaan kuuluvien hyödykkeiden tuotanto-, logistiikka- ja jalostusketjujen jäljitettävyyksivaatimukseen. Edunvalvonnassaan liitto korosti realiteettien merkitystä ja digitalisaation hyödyntämistä kustannustehokkaan toimeenpanon varmistamiseksi.

Elintarviketeollisuusliitto on edustettuna asetuksen kansallista täytäntöönpanoa valmisteleavassa työryhmässä. Syksyllä liitto kokosi vapaaehtoisista jäsenyrityksistä ad hoc -työryhmän, joka kokoontui kolme kertaa ja kävi viranomaisten kanssa hyvää vuoropuhelua soveltamisen käytännön haasteista.

EU-tasolla komissiolta peräänkuulutettiin tarkentavia soveltamisohjeita toimialayhdistysten EU-kattojärjestöjen kautta. Vastaukset jäivät laihoiksi käytännön haasteiden kanssa painiville yrityksille ja työtä jatketaan vuonna 2024.

Kerta-annospakkausten green deal jatkuu

Kertomusvuonna Elintarviketeollisuusliiton, Päivittäistavarakauppa PTY ry:n, Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry:n ja Suomen Pakkausyhdistys ry:n sekä ympäristöministeriön solmima vapaaehtoinen kerta-käyttöisten annospakkausten green deal -sopimus oli ensimmäistä kertaa katkolla, kun ministeriö tarkasteli sopimuksen kattavuustavoitteen täyttymistä.

Itsesäätelyyn perustuvan sopimuksen tavoitteena on tarjota yrityksille lainsäädäntöä joustavampi ja kustannustehokkaampi tapa toimeenpanna EU:n kertakäyttöisiä muovituotteita koskevan direktiivin (ns. SUP-direktiivi) vaatimuksia.

Liitto kävi vuoden aikana green deal –sitoumuksesta aktiivisesti kahdenvälisiä keskusteluja sitoumuksen kattavuustavoitteen saavuttamisen kannalta keskeisten jäsenyritysten kanssa sekä nosti viestinnässä esiin liittyjien tarinoita. Marraskuussa toimialakohtaiset kattavuustavoitteet täyttyivät ja sopimuksen jatkuvuus saatiin turvattua. Vuoden 2024 aikana sitoutuneet yritykset määrittelevät itselleen direktiivin mukaisesti kunnianhimoiset kerta-annospakkausten vähennystavoitteet.

Vapaaehtoisia sitoumuksia sitovan sääntelyn sijaan

Materiaalitehokkuuden sitoumus on hyvä esimerkki elinkeinoelämän ja valtionhallinnon vapaaehtoisuuteen pohjautuvasta yhteistyöstä, jolla on vähennetty onnistuneesti elintarvikealan ympäristövaikutuksia ilman sitovaa sääntelyä. Elintarvikkeiden kestävämpää valmistusta, jakelua ja kulutusta edistävään sopimukseen oli kertomusvuoden lopussa liittynyt kuusi jäsenyritystä.

Kertomusvuonna liitto osallistui kiertotalouden green dealin valmistelutyöhön yhdessä ruokaketjun keskeisten toimijoiden kanssa. Ympäristöministeriön sekä työ- ja elinkeinoministeriön käynnistämän uuden vapaaehtoisen kiertotalouden green deal –toiminnan tavoitteena on vauhdittaa yhteiskunnan siirtymistä kiertotalouden mukaiseen toimintaan. Yksi työssä tunnistetuista keskeisistä muutosalueista on uudistuva ruokaketju. Liittymisestä uuteen kiertotalouden green dealiin päätetään vuoden 2024 aikana.

Energiatehokkuussopimuksille haetaan jatkoa

EU:n 2030-ilmastotavoitteiden mukainen päivitetty energiatehokkuusdirektiivi astui voimaan lokakuussa. Direktiivi kiristää energiansäästövelvoitteita ja vaatii tulevaisuudessa myös yrityksiltä energiatehokkuuden edistämistä. Suomessa on jo pitkään hyödynnetty vapaaehtoista energiatehokkuussopimustoimintaa energiatehokkuusdirektiivissä asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Nykyinen sopimuskausi päättyy vuoteen 2025.

Liitto osallistui alustaviin keskusteluihin direktiivin toimeenpanosta ja tulevasta sopimuskaudesta. Tavoitteena on toimivan vapaaehtoisen järjestelmän jatkuvuus myös seuraavalla kaudella. Liitto myös jatkoi elintarvikeyritysten vapaaehtoisten energiatehokkuustoimien tukemista tarjoamalla sopimukseen liittyneille tai liittymistä harkitseville yrityksille Motivan neuvontapalveluja. Kertomusvuoden loppuun mennessä elintarviketeollisuuden energiatehokkuuden toimenpideohjelmaan oli liittynyt 50 yritystä.

Selvitys elintarviketeollisuuden luontovaikutuksista

Julkinen keskustelu ruoka-alan kestävydestä on lisääntynyt, samoin elintarvikealan tarve vaikuttaa kestävyysasioihin. Luonnon monimuotoisuudesta eli biodiversiteetistä on tullut ilmastonmuutoksen rinnalle merkittävä globaali haaste.

Luontovaikutusten vähentäminen tunnistettiin myös liiton vastuullisuustiekartatyössä yhdeksi toimialan yhteisistä vastuullisuusteemoista. Myös maan hallituksen ohjelmassa otettiin kantaa toimialojen monimuotoisuustyöhön kannustamalla monimuotoisuustiekarttojen laatimiseen.

Tukeakseen jäsenyrityksiään luonnon monimuotoisuuteen liittyvissä kysymyksissä liitto valmisteli ja teutti kertomusvuoden keväällä yhdessä yritysten kanssa selvityksen biodiversiteetin merkityksestä elintarviketeollisuudelle. Selvityksessä kartoitettiin ensimmäistä kertaa kokonaisvaltaisella tavalla toimialan keskeisimpiä luontovaikutuksia ja haettiin keinoja vaikutusten vähentämiseksi.

Tavoitteena on, että tuotettu raportti palvelee koko elintarvikealaa ja tukee yrityksiä luontotyön edistämisessä. Selvitys sai paljon näkyvyyttä, tiivistä yhteistyötä ruokaketjussa ja lisäsi kiinnostusta elintarvikeyrityksissä tehtävää biodiversiteettityötä kohtaan. Kertomusvuonna annettiin myös lausunnot kansallisesta luonnon monimuotoisuusstrategiasta 2035 sekä vapaaehtoisen ekologisen kompensaation asetuksesta.

Data tukemaan kestävyys sääntelyn vaatimuksiin vastaamista

Vastatakseen tulevan kestävyyslainsäädännön vaatimuksiin ja kuluttajien kasvaviin tietotarpeisiin ruokaketjusta tarvitaan tulevaisuudessa entistä enemmän dataa. Elintarviketeollisuusliiton tavoitteena on edistää yhtenäisten standardien käyttöönottoa ja varmistaa kustannustehokas malli tarvittavan vastuullisuustiedon kulkemiseen ruokaketjussa.

Liitto on mukana Food Data Finland -kasvumoottorihankkeessa, jossa kehitetään suomalaisen ruokaketjun datakyvykkyksiä. Kasvumoottorihankkeen maaliskuussa 2023 valmistuneessa Ruuan vastuullisuustietomalli -projektissa ruokaketjun toimijoiden yhteistyönä syntyi ehdotus siitä, millaista vastuullisuuteen liittyvää dataa ketjussa voitaisiin kerätä ja missä muodossa sitä voitaisiin jakaa. Tietomalli pohjautuu kansainvälisten GS1-standardien hyödyntämiseen.

Digitalisaatio ja data

Ruoka-ala haastetaan uuteen digiajatteluun

Elintarviketeollisuusliitto on tunnistanut digitalisaation ja datan keskeiseksi teema-alueeksi strategiassaan. Digitalisaation nopea kehitys ja datan roolin vahvistuminen elintarvikeketjun kilpailutekijänä haastavat koko ruoka-ala uuteen ajatteluun.

Maailman verkottuessa ja yritysten toiminnan digitalisoituessa datasta on tullut yrityksille keskeinen raaka- ja polttoaine liiketoiminnan kehittämiseen. Datan hyödyntämismahdollisuuksien kasvaessa myös elintarviketeollisuuden toimijoille syntyy uusia mahdollisuuksia dataa ja digitalisaatiota hyödyntävän liiketoiminnan kehittämiseen.

Liiton toimeksiannosta laadittu Elintarviketeollisuuden Datavisio valmistui alkuvuodesta 2023. Vision mukaan dataa hyödyntävä ruoka-ala luo uutta liiketoimintaa ja kasvua. Visio tähtää siihen, että elintarvikeyritykset ja koko ruoka-ala vahvistavat yhteistyössä ruokaketjun datakyvykkyyksiä. Datavirtoja johtamalla tuetaan ja vahvistetaan liiketoiminnan kasvua. Ruokaketjun toimijat tehostavat edelleen liiketoimintaprosessejaan sekä luovat uutta kasvuliiketoimintaa.

Kertomusvuoden lopulla liiton organisaatiota vahvistettiin rekrytoimalla johtava asiantuntija, jonka osaamisalueita ovat digitalisaatio ja dataliiketoiminnan kehittäminen. Näin parannetaan aktiivista vaikuttamistyötä ja edunvalvontaa myös tällä osa-alueella.

Tiekartta data- ja digiosaamisesta työn alle

Elintarviketeollisuuden Datavisiossa ehdotettiin, että yksi avaintoimenpide ruoka-alan datayhteistyön vahvistamiseksi olisi data- ja digiosaamisen tilannekuvan ja tiekartan laatiminen. Tiekartan laatiminen käynnistyy vuonna 2024. Kartassa liitolle määritellään alan digitalisaatiota ja datataloutta tukevat tavoitteet sekä toimenpiteet niiden saavuttamiseksi.

Elintarviketeollisuusliitto edistää digitalisaatiota myös osakkuusyhtiönsä GS1 Finlandin kautta sekä vaikuttamalla GS1 Finlandin koordinoimassa Food Data Finland -kasvumoottorihankkeessa.

Viestintä ja yhteiskuntasuhteet

Vaaliviestintää, webinaareja, kohtaamisia

Kertomusvuoden keväällä järjestetyt eduskuntavaalit ja niiden jälkeiset hallitusneuvottelut näkyivät vahvasti liiton vaikuttamistyössä ja viestinnässä. Kevään aikana tavattiin puolueiden ja virkakunnan edustajia, joille kerrottiin ruoka-alan merkityksestä Suomelle sekä liiton tavoitteista hallituskaudelle 2023–2027.

Keskusteluun mahdollisen terveystalouden verotuksen käyttöönotosta osallistuttiin aktiivisesti ja vaikuttamistyön tueksi teetettiin aiheesta keväällä kansalaisten näkemyksiä luodannut kysely.

Uuden hallituksen muodostamisen ja hallitusohjelman julkistamisen jälkeen vaikutettiin hallitusohjelman toimeenpanoon sovittujen painopisteiden pohjalta. Syyskuussa eduskunnassa järjestettiin kansanedustajille tilaisuus, jossa käytiin läpi liiton ja ruoka-alan tavoitteita. Jäsensuhteita pidettiin informoituna hallitusneuvotteluista ja niiden tuloksesta järjestämällä webinaareja.

Jo vuoden 2022 lopulla käynnistynyt liiton eduskuntavaalikiertue vieraili kaikissa Manner-Suomen vaalipiireissä. Tilaisuuksiin saatiin hyvin väkeä liikkeelle ja niihin kutsuttiin eduskuntavaaliehdokkaita sekä alueiden keskeisiä vaikuttajia. Kiertue suunniteltiin yhdessä jäsenyritysten kanssa, jotka myös käyttivät puheenvuoroja Suomen ruoka-alan tulevaisuuden varmistamisesta.

Alueiden sanomalehtiin laadittiin liiton hallitusohjelmataavoitteita tukevia mielipidekirjoituksia ja toimitusjohtajalle järjestettiin tapaamiset päätoimittajien kanssa. Huoltovarmuus, osaajat, vienti, verotus ja kestävyys puhuttivat keskusteluissa.

Ruoka-alan kasvuohjelman edistämiseksi vaikutettiin yhdessä MTK:n kanssa. Kasvuohjelman laatiminen kirjattiinkin maan uuden hallituksen ohjelmaan. Yhdessä MTK:n kanssa myös järjestettiin kansanedustajille tilaisuus ruoka-alan kasvuohjelmasta ja suurlähettiläille elintarvikeviennistä.

Kertomusvuoden lopulla julkaistiin tulokset liiton teettämästä kansalaiskyselystä, jossa suomalaiset saivat kertoa, kenet presidentinvaaliehdokkaista he kutsuisivat mieluiten joulupöytänsä ja mistä hänen kanssaan mieluiten keskustelisivat.

Kasvu, kilpailukyky ja kestävyys EU-tavoitteiden kärkinä

Valmistelu Elintarviketeollisuusliiton EU-tavoitteiksi kaudelle 2024–2027 käynnistyi alkusyksystä. Vuosi 2024 on EU-politiikassa merkittävä taitekohta EU-parlamenttivaalien ja muodostettavan uuden EU-komission vuoksi.

Liiton EU-tavoitteilla vaikutetaan sekä parlamenttivaalien teemoihin että tulevan komission työohjelmaan. EU-politiikka ja EU:ssa tehtävät strategiset linjaukset vaikuttavat ratkaisevasti koko ruoka-alan menestymisen mahdollisuuksiin. Elintarvikeala on yksi säännellyimmistä tuotannonaloista ja valtaosa säädöksistä laaditaan EU:ssa.

Näkemyksiä EU-politiikan painopisteiksi koottiin jäsenyritysten edustajille suunnatussa työpajassa elokuussa. Keskustelujen anti työstettiin EU-tavoitteiksi, jotka liiton hallitus hyväksyi marraskuussa. Sen jälkeen valmisteltiin vaikuttamisaineisto ja suunniteltiin keväällä 2024 toteutettavia sidosryhmätilaisuuksia

ja vaalikiertuetta maakunnissa. Loppusyksystä käynnistyivät myös EU-vaalikaiheiset henkilökohtaiset tapaamiset päättäjien, viranomaisten ja sidosryhmien kanssa.

EU-vaalitavoitteet jäsennettiin neljän teeman alle otsikolla Iskunkestävä ruoka-ala 2040. Teemat ovat kasvua ja kannattavuutta elintarvikeyrityksille, kilpailukykyä ja ennakoitavuutta toimintaympäristöön, eurooppalaista omavaraisuutta ja ruokaturvaa sekä kestävyttä ja vastuullisuutta ruoantuotantoon.

Viestintästrategia vahvistamaan vaikuttavuutta

Kertomusvuoden syksyllä käynnistettiin liiton viestintästrategian laatiminen. Strategian tavoitteena on vahvistaa viestinnän vaikuttavuutta ja tukea Elintarviketeollisuusliiton strategiaa.

Työn pohjaksi tilatiin T-Medialta Luottamus & Maine -analyysi, jolla kartoitettiin toimittajien mielikuvia ja näkemyksiä viestinnän toimivuudesta sekä liiton maineesta ja sidosryhmätuesta. Tulokset olivat rohkaisevia verrattuna edelliseen, neljä vuotta sitten tehtyyn analyysiin. Viestintä arvioitiin kokonaisuudessaan onnistuneeksi ja se sai parhaimmat arvostukset luotettavuudesta, lähestyttävyydestä ja verkkosivujen toimittajaystävällisyydestä. Kehityskohteita ovat oma-aloitteisuus, aktiivisuus ja avoimuus.

Myös liiton kokonaismaine toimittajien keskuudessa oli parantunut huomattavasti edellisestä mittauksesta ja on nyt hyvä. Vuorovaikutuksen, liiton johtamisen ja edunvalvonnan osa-alueilla eteenpäinmeno oli jopa huomattavan suurta.

Viestintästrategiaa työstettiin loppuvuoden aikana sisäisessä projektitiimissä sekä viestintätoimikunnalle ja liiton henkilöstölle järjestetyissä työpajoissa. Uusi viestinnän strateginen suunnitelma otetaan käyttöön vuoden 2024 aikana.

Aktiivista virtaa kaikissa kanavissa

Elintarviketeollisuusliitto mainittiin mediassa kertomusvuonna 350 kertaa (edellisenä vuonna 347 kertaa). Mainintojen potentiaalinen tavoitavuus oli 304 miljoonaa (307 miljoonaa). Eniten mainintoja oli Maaseudun Tulevaisuudessa, Helsingin Sanomissa, YLEllä, Verkkouutisissa ja Kauppalehdessä. Aiheista eniten huomiota saivat elintarvikealan palkkaratkaisut, poliittiset lakot, ruoan hinta, terveysterveysten vero, elintarvikevienti ja ruokaketjun tutkimushanke.

Kertomusvuonna elvytettiin tapaamiset median toimitusten kanssa ruoka-alan ajankohtaisista asioista. Tapaamisia jatketaan säännönmukaisesti. Vuoden aikana järjestettiin medialle ja sidosryhmille tiedotustilaisuuksia sekä livenä että etäyhteyksin. Niissä esiteltiin muun muassa elintarviketeollisuuden neljännesvuosittaiset talouskatsaukset sekä selvitykset elintarviketeollisuuden luontovaikutuksista ja alan koulutuksen palvelukyvystä.

Työehtosopimusneuvotteluja ennen ja niiden aikana tiedotettiin neuvottelujen alkamisesta ja syntyneistä sopimusratkaisuista, järjestettiin neuvotteluissa mukana oleville koulutusta median kohtaamiseen sekä ylläpidettiin liiton nettisivuilla neuvottelulokia yhdessä neuvottelijoiden kanssa. Tes-kierroksen jälkeen analysoitiin viestinnän onnistumista ja kirjattiin ylös kehittämistoimia.

MustRead Ruoka & Juoma -uutiskirjeitä tuotettiin neljä. Liiton asiantuntijoiden haastattelujen aiheina uutiskirjeissä olivat ruoka-alan elinvoima, kasvu, investoinnit ja t&k, EU:n uuden pakkaussäätelyn vaikutukset Suomeen sekä elintarviketeollisuuden kestävyden seuranta ja päästöintensiteetti.

Liiton asiantuntijoiden laatimia mielipidekirjoituksia valmisteltiin julkaistavaksi useissa maakunta- ja talouslehdissä. Kirjoituksia laadittiin muun muassa osaavan työvoiman saatavuudesta elintarvikealalla, ruoan verotuksesta ja julkisista panostuksista kouluruokaillun.

Viestintätoimikunta kokoontui kolme kertaa, joista yksi oli livetapaaminen yritysten keväisten uutuustuotteiden parissa. Lisäksi toimikunnan jäsenet antoivat panoksensa liiton viestintästrategian työstämiseen erillisessä työpajassa.

Edellisvuosien tapaan viestintä osallistui kattavasti Elintarvikepäivän suunnitteluun ja järjestelyihin, tuotti Elintarvikepäivän nettisivut ja uutiskirjeet, laati tiedotteita ja verkkosisältöjä sekä päivitti tapahtumasta liiton sosiaalisen median kanaviin.

Liiton mediatiedotteita julkaistiin 46 kappaletta, ja viestintää elävöitettiin kautta linjan hyödyntämällä muun muassa videoita ja tietografiikkaa. Sidosryhmille suunnattuja Uutiskattaus-uutiskirjeitä tuotettiin viisi.

Elintarviketeollisuusliiton perustamisesta tuli kuluneeksi kertomusvuoden lopulla 80 vuotta. Viestintätiimi osana järjestelytoimikuntaa käynnisti syyspuolella valmistelut helmikuussa 2024 järjestettävään juhlaseminaariin. Seminaaria ja vuoden 2024 Elintarvikepäivää varten teetettiin suomalaisen elintarviketeollisuuden innovatiivisuutta ja innovaatioita esittelevä mainosseinä.

Verkkosivut ja jäsensivut uudistettiin

Uudet etl.fi-verkkosivut ja jäsensivut otettiin käyttöön syksyllä. Oy Site Logic Ab:n kanssa toteutetun uudistuksen myötä liitolle valmistuivat suomen- ja englanninkieliset, käyttäjäystävälliset sivut, jotka nostavat elintarviketeollisuuden ajankohtaiset aiheet, kannanotot ja tapahtumat aiempaa paremmin esille. Myös jäsensivuilla kiinnitettiin huomiota käyttäjäystävällisyyteen ja tietojen löydettävyyteen.

Jäsenviestinnässä webinaarit vakiinnuttivat paikkansa. Jäsenyritysten henkilöstölle järjestetyissä webinaareissa välitettiin ajankohtaista tietoa muun muassa vastuullisuussäätelystä, kansainvälisten osaajien rekrytoinnista, hallitusohjelman vaikutuksista ruoka-alalle ja yritysrahoituksen vaihtoehdoista. Vuoden lopulla myös elintarviketeollisuuden talouskatsauksesta järjestettiin ensimmäistä kertaa webinaari jäsenyrityksille.

ETL-jäseninfo-uutiskirjeillä kerrottiin elintarvikealan tärkeistä ajankohtaisista aiheista, lainsäädännön muutoksista ja tapahtumista. Jäseninfoja lähetettiin vuoden aikana 11. Lisäksi lähetettiin Jäseninfo-extrat hallitusohjelman vaikutuksista ruoka-alalle ja Elintarvikepäivästä.

Elintarviketeollisuuspooli

Epävarmuus jatkui, varautuminen korostui entisestään

Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan sekä sodan vuoksi käyttöön otetut pakotteet ja vastapakotteet vaikutuksineen – hintojen nousu, inflaation kiihtyminen, korkojen nousu – näyttelivät kertomusvuonna merkittävää roolia elintarviketeollisuuden huoltovarmuustoiminnassa. Tarkassa seurannassa olivat etenkin raaka-ainneiden, tuotantopanosten ja tuotteiden hintojen nousut.

Kriittiselle elintarviketeollisuudelle ja koko toimialalle hankalammin arvioitavia välillisiä vaikutuksia seurattiin huolella. Ovatko esimerkiksi hybridivaikuttaminen ja kyberuhka sen osana lisääntymässä ja miten mahdollisiin vaikutuksiin kyetään reagoimaan riittävästi ja ajoissa? Pitkällä aikavälillä huolenaiheiksi ovat nousseet kuluttajien ostovoiman heikentyminen ja taloudellisen epävarmuuden lisääntyminen.

Epävarmuuden kasvusta, korostumisesta ja ongelmien moninaisuudesta huolimatta elintarviketeollisuuden reagoitokyky pysyi kertomusvuonna hyvänä ja ala pystyi varmistamaan toimintansa. Kokemukset poikkeuksellisista tilanteista edellisvuosina ovat aktivoineet selvästi varautumistoimia sekä globaalisti että kansallisesti.

Huoltovarmuuden tilannekuvaa tuotettiin ajoittain jopa viikoittain. Tilannekuvalla pystyttiin tarjoamaan arvokasta tietoa elintarviketeollisuuden tilanteesta ja sen kehittymisestä kansalliseen päätöksentekoon sekä eri organisaatioiden työn tueksi. Tilannekuvatyö tuki kertomusvuonna hyvin Elintarviketeollisuusliiton ja elintarvikepoolin ydinedunvalvonnan toimien arviointia ja toteutusta.

Lupaavia tuloksia kehittämisestä, neljäs pooli elintarvikehuoltosektorille

Vuonna 2022 käynnistynyt, kevääseen 2024 jatkuva elintarviketeollisuuspoolin kehittämisprojekti eteni asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Jo nyt voi todeta, että projekti tulee tuottamaan arvokasta tietoa poolin toiminnan kehittämiseksi pitkälle tulevaisuuteen. Projekti on myös tukenut samaan aikaan käynnissä olevia huoltovarmuushankkeita, muita projekteja sekä yhteiskunnan useaan muuhun osa-alueeseen liittyvää huoltovarmuustoimintaa.

Elintarvikehuoltosektorin neljännen varsinaisen poolin perustamishanke eteni kertomusvuoden lopulla niin, että ruokapalvelupoolin toiminta pääsee vauhtiin jo vuoden 2024 alkupuolella. Uusi pooli täydentää hienosti nykyisten alkutuotantopoolin, elintarviketeollisuuspoolin, kauppa- ja jakelupoolin sekä kotitalouksien omatoimisen varautumisen toimikunnan (KOVA-toimikunta) kokonaisuutta.

Elintarviketeollisuuspoolin valmiuspäällikön tehtävänkuvaa selkeytettiin: valmiuspäällikkö keskittyy vastaisuudessa elintarviketeollisuuteen, kun tehtävään liittyy aiemmin vastuita myös muihin pooleihin.

Sota ja direktiivitsunami lisäsivät vaikuttamisen tarvetta

Huoltovarmuuden sidosryhmäyhteistyössä painottuivat edellisvuoden tapaan Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyssodan aiheuttamien vaikutusten arviointi ja minimointi. Yhteistyö konkretisoitui muun muassa tiedon kokoamisena ja jakamisena sekä yritystapaamisina poolin jäsenrytyksissä.

Sodan vaikutukset näkyivät myös siten, että elintarviketeollisuuden merkitystä aktiivisesti korostavaa vaikuttamistyötä tehtiin edellisvuotista enemmän. EU:n sisämarkkinoiden toimintakykyyn liittyvän varautumisen alkutahdit lyötiin vuoden 2022 lopulla, mutta direktiivitsunamin aallot – muun muassa häiriönsietokyvyn varmistamiseen, verkko- ja tietoturvaan, vapaaseen liikkuvuuteen ja IT-riskien hallintaan liittyvät CER, NIS2, SMEI ja DORA – tavoittivat poolin koko voimallaan vasta kertomusvuoden aikana.

Joidenkin direktiivien ja sähkön kriittisyystarkastelun valmistelut etenivät vauhdilla, ja vaikuttamisen tärkeys elintarviketeollisuuden puolesta oli ilmeistä. Yrityksillä pitää olla riittävä tieto niihin kohdistuvista vaatimuksista, säädösten vaikutuksista ja mahdollisista sanktioista. Toivoa sopii, että viranomaiset huolehtivat säädöshankkeiden keskinäisestä johdonmukaisuudesta ja yhteensovittamisesta sekä Suomessa että EU:ssa.

Elintarviketeollisuusliitto antoi direktiiviehdotuksista lausuntoja, osallistui kuulemisiin ja viesti aktiivisesti yhdessä Huoltovarmuuskeskuksen kanssa. Elintarviketeollisuusliiton viestintää tukien pooli osallistui eri medioille tuotettujen aineistojen laatimiseen. Päävastuun julkiseen keskusteluun osallistumisesta kanto poolin johto.

Mikä elintarviketeollisuuspooli?

Elintarviketeollisuuspooli on yksi valtakunnallisen huoltovarmuusorganisaation kahdestakymmenestä poolista. Sen tavoitteena on turvata elintarviketeollisuuden toimintakyky ja mahdollisuudet valmistaa elintarvikkeita vakavissakin häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa.

Elintarviketeollisuuspooli on alkutuotanto- ja kauppa- ja jakelupoolin sekä vuonna 2024 aloittavan ruoka-palvelupoolin ja KOVA-toimikunnan kanssa osa huoltovarmuusorganisaation elintarvikehuoltosektoria.

Huoltovarmuuskeskus ja poolitoimikunta ohjaavat elintarviketeollisuuspoolin toimintaa, mutta hallinnollisesti pooli on osa Elintarviketeollisuusliiton organisaatiota. Pooli tekee tiivistä yhteistyötä alan yritysten ja viranomaisten sekä muiden asiantuntijaorganisaatioiden kanssa.

Toimialayhdistykset

Sektorikohtainen edunvalvonta tukee liiton vaikuttamistyötä

Elintarviketeollisuusliiton jäsenyrityksillä on mahdollisuus järjestäytyä oman tuotantosuuntansa mukaiseen toimialayhdistykseen, joita toimi kertomusvuonna aktiivisesti 14. Yhdistyksissä on laaja edustus elintarviketeollisuuden yritysjohtoa ja asiantuntijoita.

Toimialayhdistykset seuraavat lainsäädännön kehitystä ja osallistuvat omaa sektoriaan koskevaan kannanmuodostukseen. Toiminnassa noudatetaan liiton strategiaa ja hallinnon linjauksia siten, että kannanotot eivät ole ristiriidassa liiton kantojen kanssa eivätkä asetu toisiaan vastaan, vaan tuovat neutraalisti esille kyseisen toimialan erityispiirteitä.

Suurin osa elintarviketeollisuutta koskevasta lainsäädännöstä tulee EU:sta. Toimialayhdistys tarjoaa hyvän vaikuttamis- ja tiedonsaantikanavan sekä kotimaan että EU-tason edunvalvonnassa. Toimialayhdistykset ovat jäseninä eurooppalaisissa sektorikohtaisissa järjestöissä, joilla on kattavat verkostot EU:n päätöksentekuelimiin.

EU-järjestöt kokoavat EU:n lainsäädäntöhankkeisiin vaikuttamisessa tarvittavaa tietoa, esimerkiksi analyysidataa, ja tuottavat jäsenilleen välttämätöntä ennakoivaa tietoa. Sektorikohtaisen lainsäädännön lisäksi EU-järjestöissä käsitellään kaikille elintarviketeollisuuden toimialoille yhteisiä aiheita, kuten Pellolta pöytään -strategiasta tai Fit for 55 -valmiuspaketista kumpuavia aloitteita. Kukin sektori tarkastelee niitä omasta näkökulmastaan.

Monilla sektorikohtaisilla lainsäädäntöhankkeilla voi olla vaikutusta myös toisiin sektoreihin, tuoteryhmiin ja yritysten toimintoihin. Keskinäinen tiedonvaihto ja laaja-alainen ymmärrys säädösten tai politiikkojen vaikutuksista ovat ensiarvoisen tärkeitä. Elintarviketeollisuusliitolla eri sektorit kokoavana kattojärjestönä on oiva mahdollisuus hyödyntää sektorikohtaisia näkemyksiä laajasti horisontaalisessa vaikuttamistyössä.

TOIMIALAYHDISTYKSET 2023

KAHVI- JA PAAHTIMOYHDISTYS

Jäsenyritykset: Meira Oy, Oy Paulig Finland Ab, Suomen Nestlé Oy

Kahvi- ja paahtimoyhdistyksen asiamies: Johtaja Marleena Tanhuanpää, ETL

Jäsenyys EU-järjestöissä: European Coffee Federation, ECF

KASVISTEOLLISUUSYHDISTYS

Jäsenyritykset: Apetit Ruoka Oy, Bonne Juomat Oy, Eckes-Granini Finland Oy Ab, Domretor Oy, Estrella Oy, Findus Finland Oy, Herkkumaa Oy, Hunajainen SAM Oy, Kiantama Oy, Maustaja Oy, Orkla Suomi, Pakkasmarja Oy, Pohjolan Peruna Oy, Potwell Oy, Real Snacks Oy, Refresco Finland Oy, Oy Roberts Ab, Saarioinen Oy, Salico Oy, Sauvon Säilyke Oy, Valio Oy

Kasvisteollisuusyhdistyksen asiamies: Toimialapäällikkö Elisa Piesala, ETL

Jäsenyydet EU-järjestöissä: European Fruit Juice Association (AIJN), European Association of Fruit and Vegetable Processing Industries (PROFEL) ja Sure-Global-Fair (SGF)

KAUPPAMALLASTAMOJEN YHDISTYS

Jäsenyritykset: Viking Malt Oy, Laihian Mallas Oy

Kauppamallastamojen yhdistyksen asiamies: Toimialapäällikkö Mari Raininko, ETL

Jäsenyys EU-järjestössä: EUROMALT

KAUPPAMYLLYJEN YHDISTYS RY

Jäsenyritykset: Fazer Mylly, Helsingin Mylly Oy, Kinnusen Mylly Oy, Lantmännen Cerealia Oy, Raisio Oyj

Kauppamyllöjen Yhdistys ry:n asiamies: Toimialapäällikkö Mari Raininko, ETL

Jäsenyydet EU-järjestöissä: The European Flour Milling Association (EFM), European Breakfast Cereal Association (CEEREAL)

LASTENRUOKAYHDISTYS

Jäsenyritykset: Suomen Nestlé Oy, Valio Oy, Danone Oy, Oy Semper Ab, Oy Arvid Nordquist Finland Oy, Chr. Hansen Finland

Lastenruokayhdistyksen asiamies: Toimialapäällikkö Elisa Piesala, ETL

Jäsenyys EU-järjestöissä: Specialised Nutrition Europe (SNE)

LUONNONTUOTETEOLLISUUSYHDISTYS – Ei toimintaa kertomusvuonna

Jäsenyritykset: Kaskein Marja Oy, Kiantama Oy, Arctic International Oy, Toripiha, Pakkasmarja Oy, Polarica Marjanhankinta Oy

Luonnontuoteteollisuusyhdistyksen asiamies: Toimialapäällikkö Marika Säynevirta, ETL

MAKEIS- JA KEKSITEOLLISUUSYHDISTYS

Jäsenyritykset: Fazer Makeiset Oy, Brunberg Oy, Orkla Confectionery & Snacks Finland Oy, Oy Halva Ab, Cloetta Suomi Oy, Ferrero Scandinavia AB, Haribo Lakrids Oy, Mondelez Finland Oy, Mars Finland, Alfmix Oy

Makeis- ja keksiteollisuusyhdistyksen asiamies: Toimialapäällikkö Marika Säynevirta, ETL

Jäsenyys EU-järjestöissä: Chocolate, Biscuits & Confectionery of Europe (CAOBISCO)

MAUSTEYHDISTYS

Jäsenyritykset: MP-Maustepalvelu Oy, Lihel Oy, Oy Paulig Finland Ab, Meira Oy, Condite Oy

Mausteyhdistyksen asiamies: Toimialapäällikkö Terhi Virtanen, ETL

Jäsenyys EU-järjestöissä: European Spice Association (ESA)

REHUTEOLLISUUSYHDISTYS

Jäsenyritykset: Agrox Oy, Alltech Fennoaqua Oy, A-rehu Oy, Hankkija Oy, Kinnusen Mylly Oy, Lantmännen Agro Oy

Rehuteollisuusyhdistyksen asiamies: Toimialapäällikkö Mari Raininko, ETL

Jäsenyys EU-järjestössä: European Feed Manufacturers' Federation (FEFAC)

SUOMEN LIHA- JA SIIPIKARJATEOLLISUUSYHDISTYS

Jäsenyritykset: Atria Oyj, HKScan Finland Oy, Naapurin Maalaiskana Oy, Snellmanin Lihanjalostus Oy, Lihakeskusliitto ry

Liha- ja siipikarjateollisuusyhdistyksen asiamies: Toimialapäällikkö Terhi Virtanen, ETL

Jäsenyydet EU-järjestöissä: Association of Poultry Processors and Poultry Trade in the EU Countries (AVEC), European Livestock and Meat Trading Union (UECBV), Liaison Centre for the Meat Processing Industry in the European Union (CLITRAVI)

SUOMEN MEIJERIYHDISTYS

Jäsenyritykset: Arla Oy, Hämeenlinnan Osuusmeijeri, Kuusamon Juusto Oy, Osuuskunta Maitomaa, Osuuskunta Satamaito, Osuuskunta Maitokolmio, Jokilaakson Juusto Oy, Juustoportti Oy, Oy Karl Fazer Ab, Vaalan Juustola Oy

Suomen Meijeriyhdistyksen asiamies: Toimialapäällikkö Marika Säynevirta, ETL

Kansainväliset jäsenyydet: European Dairy Association (EDA), International Dairy Federation (IDF)

SUOMEN ÖLJYKASVITUOTEYHDISTYS

Jäsenyritykset: Apetit Kasviöljy Oy, Elixii Oil Oy, Kankaisten Öljykasvit Oy, Oy Linseed Protein Finland Ltd, Trans Farm Oy

Suomen Öljykasvituoteyhdistyksen asiamies: Toimialapäällikkö Mari Raininko ETL

Jäsenyys EU-järjestössä: EU Vegetable Oil and Protein Meal Industry (FEDIOL)

TÄRKKELYSTEOLLISUUSYHDISTYS RY

Jäsenyrytykset: Anora Group Oyj, Chemigate Oy, Evijärven Peruna Oy, Finnamyl Oy, Lapuan Peruna Oy

Tärkkelysteollisuusyhdistyksen asiamies: Toimialapäällikkö Mari Raininko, ETL

Jäsenyys EU-järjestössä: Starch Europe

VALMISRUOKATEOLLISUUSYHDISTYS

Jäsenyrytykset: Apetit Ruoka Oy, Atria Suomi Oy, Domretor Oy, Dr. Oetker Suomi Oy, HKScan Finland Oy, Kymppi-Maukkaat Oy, Lihakeskusliitto ry, Oy Lunden Ab Jalostaja, Picadeli Finland Oy, Saarioinen Oy, Salico Oy, Snellmannin Kokkikartano Oy, Raisio Oyj, Vaissi Oy

Valmisruokateollisuusyhdistyksen asiamies: Toimialapäällikkö Elisa Piesala, ETL

Jäsenyys EU-järjestössä: European Chilled Food Federation (ECFF)

Elintarviketeollisuusliiton kolme toimialayhdistystä on ulkoistanut elinkeinopoliittisen edunvalvontansa:

- Alkoholijuomateollisuusyhdistys > elinkeinopoliittisen edunvalvonnan hoitaa Suomen Alkoholijuomakauppa ry (SAJK)
- Leipomoyhdistys > elinkeinopoliittisen edunvalvonnan hoitaa Suomen Leipuriliitto ry
- Panimo- ja virvoitusjuomateollisuusyhdistys > elinkeinopoliittinen edunvalvonnan hoitaa Panimo- ja virvoitusjuomateollisuusliitto ry

Toimintaympäristössä ja jäsenkentässä tapahtuneiden muutosten myötä Kalateollisuusyhdistyksen edunvalvonnan uudelleenorganisointi on valmistelussa.

Säätiöt ja yhtiöt

• Elintarvikkeiden Tutkimussäätiö

Elintarvikealan uudistuminen nojaa tieteeseen

Elintarviketeollisuusliiton vuonna 1960 perustama Elintarvikkeiden Tutkimussäätiö edistää suomalaisen elintarviketeollisuuden kehittymistä palvelevaa tutkimusta ja koulutusta. Säätiön toiminta tukee osaltaan liiton tavoitteita iskunkestävästä ruoka-alasta.

Kertomusvuonna säätiö myönsi apurahoja 14 hakijalle yhteensä 60 000 euroa. Rahoitus kohdentui pääosin jatko- ja täydennysopintoihin, joiden aiheet liittyivät muun muassa ravintoaineiden aineenvaihduntaan ja terveysvaikutuksiin, ruokailu- ja kuluttajakokemuksiin, kestäväan ruuan kulutukseen, uusiin analyysimenetelmiin, elintarviketeknologisiin kysymyksiin ja elintarviketurvallisuuteen. Lisäksi tuettiin kansainvälisten tieteellisen kongressien järjestämistä.

Säätiö laati toimintansa kehittämissuunnitelman edistääkseen entistä paremmin teollisuuden ja alan tutkijoiden vuorovaikutusta ja sitä kautta ruoka-alan kehittymistä.

Elintarviketeollisuusliitto järjestää yhdessä Elintarvikkeiden Tutkimussäätiön kanssa alan suurimman vuosittaisen ajankohtais- ja koulutustapahtuman, Elintarvikepäivän. Tietoa, turvaa ja teknologiaa oli 23.5.2023 Messukeskuksessa järjestetyn tapahtuman teemana. Paikalla oli reilut 500 alan asiantuntijaa ja lähes 30 näytteilleasettajaa. Elintarvikepäivän ohjelma ja järjestelyt saivat jälleen kiitosta.

Kertomusvuoden syksyllä toteutettiin mittava haastattelukierros Elintarviketeollisuusliiton jäsenyritysten parissa Elintarvikepäivän kehittämiseksi ja toiveiden kuulemiseksi.

Elintarvikkeiden Tutkimussäätiön asiamies: Johtaja Marleena Tanhuanpää, ET

• Elintarviketeollisuuden Tukisäätiö

Tukea alan julkikuvaan ja edunvalvontaan

Vuonna 1998 toimintansa käynnistäneen Elintarviketeollisuuden Tukisäätiön tarkoituksena on toimia elintarviketeollisuuden julkisen kuvan parantamiseksi sekä tukea elinkeinon tutkimus- ja kehitystoimintaa ja edunvalvontaa. Kertomusvuonna säätiö toteutti tehtävänsä tukemalla elintarviketeollisuuden koulutus- ja tiedotustoimintaa sekä alan yleistä edunvalvontaa.

Tukemisen kohteena olivat Maistuva päivä elintarvikeyrityksessä -teemaviikot, joiden aikana yläkoululaiset pääsivät tutustumaan elintarvikealan yrityksiin. Yritykset eri puolilla Suomea kertoivat toiminnastaan ja tekivät tutuiksi elintarviketeollisuuden työtehtäviä.

Edunvalvontaa aktivoidaan säätiön rahoittamana. Alkuvuodesta 2024 järjestettävä Ruokailon äärellä tänään ja tulevaisuudessa -seminaari kerää jäsenyrityksiä ja sidosryhmiä elintarviketeollisuuden kehitysnäkymien pariin. Säätiö antaa panoksensa alan osaamisen vahvistamiseen tukemalla oppilaitosyhteistyötä ja alan vetovoiman vahvistamista esimerkiksi opettajatilaisuuksien muodossa.

Elintarviketeollisuuden Tukisäätiön asiamies: Toimitusjohtaja Mikko Käkelä, ETL

Suomen Elintarviketeollisuuden Tietopalvelu Oy

Yhtiö on rekisteröity 31.5.1989 ja sen toimialana on muun muassa taloudellisen ja teknisen tietopalvelun tuottaminen ja myyminen eri muodoissaan elintarvike-, yritys- ja kansantalouden aihealueilta. Toiminta on vuosien saatossa supistunut siten, että kertomusvuonna ei enää toteutettu erillisiä projekteja. Yhtiön omaisuus muodostuu käytännössä GS1 Finland Oy:n osakkeista.

Suomen Elintarviketeollisuuden Tietopalvelu Oy:n hallituksen puheenjohtaja:
Toimitusjohtaja Mikko Käkelä, ETL

• GS1 Finland Oy

Ruokaketjun tietovirrat liikkeelle esteettä

GS1 Finland Oy on Elintarviketeollisuusliiton yhdessä Päivittäistavarakauppa ry:n ja Keskuskauppakamarin kanssa omistama yritys. Sen ydintehtävänä on varmistaa, että digitaalinen tieto liikkuu koko ruokaketjussa esteettä, kustannustehokkaasti ja yhtenäisten standardien mukaisesti.

Kertomusvuonna GS1 otti Food Data Finland -hankkeen kautta entistä vahvemmin roolia ruoan arvoketjun datakyykykkyyksien kehittämisessä. Hanke ja sen verkostoyhteistyö kehittyivät hienosti, erityisesti vuoden jälkipuoliskolla.

Suomen kilpailukyyn kannalta tärkeän GS1 2D-koodin käyttöönoton edistäminen kotimaan markkinoilla eteni suunnitellusti. Loppuvuonna tehdyllä päätöksellä palvelualustan uudistuksesta varmistettiin hyvä ja laadukas palvelu GS1:n asiakkaille myös tulevaisuudessa.

Food Data Finland -kasvumoottorihankkeessa tehtävällä työllä on merkittävä vaikutus Suomen kilpailukyyn. Onkin tärkeää, että hankkeen kehitysprojekteja viedään suunnitelman mukaisesti eteenpäin vuonna 2024. Näin varmistetaan hankkeen jatkuvuus myös ensimmäisen kaksivuotiskauden jälkeen ja mahdollistetaan yhteistyön tiivistäminen entisestään kaupan, elintarviketeollisuuden ja alkutuotannon kesken.

Tavoitteena on luoda yhteisiä toimintamalleja tiedon liikkumiseksi arvoketjussa tehokkaasti. Samalla tuetaan koko ruokaketjun kehitystä ja innovaatioita.

GS1 Finland Oy:n hallituksen puheenjohtaja: Toimitusjohtaja Mikko Käkelä, ETL

◦ Suomen Pakkaustuottajat Oy

Suomen suurin tuottajayhteisö

Suomen Pakkaustuottajat Oy (SPT) on Elintarviketeollisuusliiton yhdessä Päivittäistavarakauppa ry:n, Rakkennus- ja sisustuskauppa RASI ry:n ja Väriteollisuusyhdistys ry:n kanssa omistama voittoa tavoittelematon tuottajayhteisö, joka vastaa jäsenyritystensä puolesta kaikkien pakkausmateriaalien kierrätyksestä Suomessa.

Pakkausten tuottajavastuu on yrityksille lakisääteinen velvoite. Tuottajavastuullisia ovat yritykset, jotka pakkaavat, pakkauttavat tai maahantuovat pakattuja tuotteita tai myyvät etäkaupalla pakattuja tuotteita suoraan käyttäjille. Liiton tavoitteena on SPT:n kautta varmistaa, että pakkausmateriaalien kerätystä ja kierrätystä kehitetään vastuullisesti, materiaalineutraalisti ja kustannustehokkaasti tuottajien etua valvoen.

Yritykset voivat hoitaa kaikkien pakkausten tuottajavastuun liittymällä Suomen Pakkaustuottajat Oy:n asiakkaaksi. Kertomusvuosi oli SPT:n ensimmäinen täysi toimintavuosi ja siitä kasvoi Suomen suurin tuottajayhteisö.

Jäsen Suomen Pakkaustuottajat Oy:n hallituksessa: Vastuullisuusjohtaja Satumaija Levón, ETL

◦ Suomen Pakkauskierrätys Rinki Oy

Pakkausjätteen vastuullinen keräysverkosto

Suomen Pakkauskierrätys Rinki Oy on suomalaisen teollisuuden ja kaupan omistama voittoa tavoittelematon palveluyhtiö, joka ylläpitää valtakunnallista pakkausjätteen keräysverkostoa ja hoitaa pakkausten tuottajayhteisöjen sille siirtämiä tehtäviä. Elintarviketeollisuusliitto on yksi Ringin perustajista ja omistajista.

Koko Suomen kattavan keräysverkoston lisäksi Rinki neuvoo yrityksiä pakkausten tuottajavastuuseen liittyvissä asioissa ja kerää lakisääteiseen raportointiin tarvittavat tiedot. Liiton tavoitteena on Ringin kautta varmistamaan, että tuottajavastuun hoitaminen on yrityksille mahdollisimman helppoa, luotettavaa ja tehokasta. Kertomusvuonna Ringin strategiaa päivitettiin ja roolia kirkastettiin.

Jäsen Suomen Pakkauskierrätys Rinki Oy:n hallituksessa: Toimitusjohtaja Mikko Käkelä, ETL

Jäsenet

ETL edustaa laajasti elintarviketeollisuutta

HALLITUS 2023

Puheenjohtaja

Toimitusjohtaja Annikka Hurme, Valio Oy*

Varapuheenjohtajat

Toimitusjohtaja Jari Elonen, Elonen Oy Leipomo*

Toimitusjohtaja Kalle Järvinen, Oy Hartwall Ab*

Toimitusjohtaja Pasi Flinkman, Orkla Suomi Finland Oy Ab

Toimitusjohtaja Anders Frydenlund, Oy Sinebrychoff Ab

Toimitusjohtaja Kai Gyllström, Atria Oyj *

Toimitusjohtaja Maria Hanho, Vaissi Oy

Konsernijohtaja Markus Hellström, Oy Snellman Ab

Toimitusjohtaja Juha Helokoski, Eckes-Granini Finland Oy Ab

Toimitusjohtaja Jonas Idström, Unilever Finland Oy

Toimitusjohtaja Lenita Ingelin, Oy Paulig Finland Ab*

Toimitusjohtaja Harri Jaakkola, Leivon Leipomo Oy

Toimitusjohtaja Pia Jormanainen, Arla Oy*

Toimitusjohtaja Jean Karavokyros, Oy Halva Ab *

Toimitusjohtaja Matti Karppinen, Saarioinen Oy*

Toimitusjohtaja Petri Kivineva, Porin Leipä Oy

Toimitusjohtaja Lars Koski, Laihian Mallas Oy

Toimitusjohtaja Niklas Kumlin, Helsingin Mylly Oy

Toimitusjohtaja Niina Koskinen, Suomen Nestlé Oy

Toimitusjohtaja Pekka Kuusniemi, Raisio Oyj*

Toimitusjohtaja Mika Lindfors, Lagerblad Foods Oy

Toimitusjohtaja Patrik Lundell , Olvi Oyj

Toimitusjohtaja Lauri Lundén, Oy Lunden Ab Jalostaja

Toimitusjohtaja Tuomas Mantere, Vaasan Oy

Toimitusjohtaja Esa Mäki, Apetit Oyj *

Hallituksen puheenjohtaja Pär-Gustaf Relander, Polttimo Oy

Toimitusjohtaja Juha Ruohola, HKScan Oyj*

Toimitusjohtaja Kirsi Räikkönen, Oy Gust. Ranin / Lignell & Piispanen

Toimitusjohtaja Johanna Sewón-Kievari, Froneri Finland Oy

Toimitusjohtaja Tero Tanner, Suomen Sokeri Oy

Toimitusjohtaja Pekka Tennilä, Anora Group Oyj (25.10.2023 saakka)

Konsernijohtaja Christoph Vitzthum, Oy Karl Fazer Ab*

*Työvaliokunnan jäsen**

Vaalivaliokunta

Puheenjohtaja

Toimitusjohtaja Jari Elonen, Elonen Oy Leipomo

Hallituksen puheenjohtaja Lasse Aho, Apetit Oyj

Toimitusjohtaja Kai Gyllström, Atria Oyj

Hallituksen puheenjohtaja Maria Hanho, Vaissi Oy

Toimitusjohtaja Johanna Sewón-Kievari, Froneri Finland Oy

Toimikunnat ja työryhmät

Elintarvikelainsäädäntötoimikunta

Puheenjohtaja: Laatujohtaja Seija Pihlajaviita, Atria Suomi Oy

Elintarviketurvallisuusryhmä

Puheenjohtaja: Laatupäällikkö Heidi Nisula, Domretor Oy

Hyvinvointityöryhmä

Puheenjohtaja: Senior Manager, Food & Sustainability

Sanna-Maria Hongisto, Oy Karl Fazer Ab

Kaupallinen ohjausryhmä

Puheenjohtaja: Kaupallinen johtaja Antti Paavilainen, Atria Suomi Oy

Lakimiesryhmä

Puheenjohtaja: Head of Legal Sebastian Jägerhorn, Fazer-konserni

Logistiikkatoimikunta

Puheenjohtaja: Logistiikkajohtaja Hannu Nylander, Vaasan Oy

Osaava työvoima -ohjausryhmä

Puheenjohtaja: Henkilöstön kehittämisspäällikkö Anita Koski,

Fazer Leipomot Oy

Tutkimustoimikunta

Puheenjohtaja: Tutkimusjohtaja Jussi Loponen, Oy Karl Fazer Ab

Työelämän ohjausryhmä

Puheenjohtaja: Employee Relations Manager Panu Paajanen, Valio Oy

Varapuheenjohtaja: Henkilöstöjohtaja Patrik Lindholm, Atria Suomi Oy

Työmarkkinatoimikunta

Puheenjohtaja: Employee Relations Manager Panu Paajanen, Valio

Veroryhmä

Puheenjohtaja: Toimitusjohtaja Tom Lindblad, Fazer Makeiset,

Kaupalliset yksiköt

Viestintätoimikunta

Puheenjohtaja: Viestintäjohtaja Liisa Eerola, Fazer Makeiset ja Fazer

Suomi

Ympäristötoimikunta

Puheenjohtaja: ESG-päällikkö Katri Järvinen-Wilén, Raisio Oyj

Edustus eri yhteisöissä 31.12.2023

Elintarviketeollisuusliiton asiantuntijat ja jäsenyrityksistä nimetyt henkilöt edustivat elintarviketeollisuutta alla luetelluissa kokoonpanoissa Suomessa ja Euroopassa.

Liiton toimialayhdistykset olivat lisäksi edustettuina Euroopan elintarviketeollisuuden toimialakohtaisissa edunvalvontajärjestöissä. Tiedot niistä löytyvät vuosikertomuksen kohdasta Toimialayhdistykset.

AEDIL – Association of European Dairy Industry Learning

Jäsenmaiden ja ETL:n edustaja

Johtava asiantuntija Maiju Korhonen, ETL

AIM – Association des Industries de Marque

Hallitus

Toimitusjohtaja Mikko Käkelä, ETL

Jäsenliittojen johtajien komitea

Toimitusjohtaja Mikko Käkelä, ETL

Ammattipisto Luovi Oy

Hallitus

Johtaja Anne Somer, ETL

Business Finland

FoodFromFinland-ohjausryhmä

Toimitusjohtaja Mikko Käkelä, ETL

CEDEFOP – European Centre for the Development of Vocational Training

Management board/ alternate member

Johtava asiantuntija Maiju Korhonen, ETL

Elinkeinoelämän keskusliitto EK

Hallitus

Toimitusjohtaja Annikka Hurme, Valio Oy

Edustajisto

Hallituksen puheenjohtaja Maria Hanho, Vaissi Oy
Toimitusjohtaja Thomas Isaksson, Vaasan Oy (1.3.2023 asti)
Toimitusjohtaja Kalle Järvinen, Oy Hartwall Ab
Toimitusjohtaja Niklas Kumlin, Helsingin Mylly Oy
Toimitusjohtaja Esa Mäki, Apetit Oyj
Toimitusjohtaja Johanna Sewón-Kiewari, Froneri Finland Oy

Energia- ja ilmastovaliokunta

Energia- ja ilmasto- ja ilmastopäättäjät Peter Fabritius, Valio Oy

EU- ja kauppapolitiikkavaliokunta

Yhteiskuntasuhdejohtaja Anna-Kaisa Auvinen, Valio Oy

Lakivaliokunta

Head of Legal Sebastian Jägerhorn, Fazer-konserni

Liiketoiminnan uudistuminen

Director Product Development, R&D Marianne Nordblom, HKScan Finland Oy

Logistiikkavaliokunta

Logistiikka- ja toimitusvarmuusjohtaja Hannu Nylander, Vaasan Oy

Osaava työvoima -valiokunta

HRD Manager Kaija Ketola-Annala, Atria Suomi Oy

Talous- ja verovaliokunta

Toimitusjohtaja Tom Lindblad, Fazer Makeiset, Kaupalliset yksiköt

Työsuojeluasioiden taustaryhmä

Työsuojelupäällikkö Antti Rentola, Atria Suomi Oy
Työturvallisuus- ja työhyvinvointipäällikkö Katri Valonen, Fazer Group
Henkilöstöpäällikkö Paula Kopola, Saarioinen Oy

Vaalivaliokunta

Toimitusjohtaja Jari Elonen, Elonen Oy Leipomo

Yrittäjävaltuuskunta

Toimitusjohtaja Maria Hanho, Vaissi Oy
Toimitusjohtaja Lars Koski, Laihian Mallas Oy
Toimitusjohtaja Harri Jaakkola, Leivon Leipomo Oy

EK:n jäsenliittojen ryhmät

Energia ja ilmasto -liittoryhmä

Johtaja Satumaija Levón, ETL

Liittoyhteisön EU-verkosto

Toimialapäällikkö Marika Säynevirta, ETL

ICT-johtokunta

Hallintopäällikkö Tiina Virtanen, ETL

Jäsentietojärjestelmän tuotantoryhmä

Toimistoassistentti Otto Vara, ETL

Kansainvälisten asioiden työmarkkinaryhmä

Työmarkkina-asiantuntija Samuli Nissilä, ETL

Liittojohtoryhmä

Toimitusjohtaja Mikko Käkelä, ETL

Liittoneuvottelukunta

Toimitusjohtaja Mikko Käkelä, ETL

Osaaminen ja koulutus -liittoryhmä

Johtava asiantuntija Maiju Korhonen, ETL

Palkka-avoimuustyöryhmän taustaryhmä

Johtaja Anne Somer, ETL

Palkkatilastoyhteistyöryhmä

Neuvottelujohtaja Antti Hakala, ETL

PK-yhdyskylöryhmä

Toimitusjohtaja Mikko Käkelä, yhteiskuntasuhdejohtaja Jukka Ihanus, ETL

Talouspolitiikan ja verotuksen vaikuttajaryhmä

Ekonomisti Bate Ismail, ETL

Teollisuusklusteri

Neuvottelujohtaja Antti Hakala, ETL

Tieto ja tutkimus -vaikuttajaryhmä

Ekonomisti Bate Ismail, ETL

Toimihenkilöklusteri

Neuvottelujohtaja Maarit Leppänen, ETL

Työelämä-vaikuttajaryhmä

Neuvottelujohtaja Antti Hakala, ETL

Työelämä-vaikuttajaryhmän työvaliokunta

Johtaja Anne Somer, ETL

Työlainsäädäntödirektiivi-työryhmä

Työmarkkina-asiantuntija Samuli Nissilä, ETL

Työsuojeluyhteistyöryhmä

Neuvottelujohtaja Maarit Leppänen, ETL

Viestinnän vaikuttajaryhmä

Viestintäpäällikkö Hannele Mayer-Pirttijärvi, ETL

Vihreä kasvu -vaikuttajaryhmä

Yhteiskuntasuhdejohtaja Jukka Ihanus, ETL

Ympäristöliittoryhmä

Johtaja Satumaija Levón ja toimialapäällikkö Mari Raininko, ETL

Yrittäjyyden ja kansainvälisen kaupan vaikuttajaryhmä

Toimialapäällikkö Marika Säynevirta, ETL

Yrityslainsäädännön vaikuttajaryhmä

Yhteiskuntasuhdejohtaja Jukka Ihanus, ETL

FoodDrinkEurope**Toimitusjohtajien komitea**

Toimitusjohtaja Mikko Käkelä, ETL

Elintarvike- ja kuluttajapolitiikan komitea

Johtaja Marleena Tanhuanpää, ETL

Elintarvikeparanteiden asiantuntijatyöryhmä

Toimialapäällikkö Terhi Virtanen, ETL

Elintarviketurvallisuuden ja -hygienian asiantuntijatyöryhmä

Toimialapäällikkö Elisa Piesala, ETL

Kontaktimateriaalien asiantuntijatyöryhmä

Toimialapäällikkö Terhi Virtanen, ETL

Kuluttajainformaation asiantuntijatyöryhmä

Johtaja Marleena Tanhuanpää, ETL

Ravitsemuksen asiantuntijatyöryhmä

Johtaja Marleena Tanhuanpää, ETL

Vierasaineiden asiantuntijatyöryhmä

Toimialapäällikkö Terhi Virtanen, ETL

Kilpailukykykomitea

Toimitusjohtaja Mikko Käkelä, ETL

Kauppapolitiikan asiantuntijaryhmä

Toimialapäällikkö Marika Säynevirta, ETL

Maatalouspolitiikan asiantuntijaryhmä

Toimialapäällikkö Mari Raininko ja toimialapäällikkö Marika Säynevirta, ETL

Ruokaketjun asiantuntijaryhmä

Yhteiskuntasuhdejohtaja Jukka Ihanus, ETL

Viestintä- ja yhteiskuntasuhdekomitea

Yhteiskuntasuhdejohtaja Jukka Ihanus, ETL

Ympäristövastuukomitea

Johtaja Satumaija Levón, ETL

Kiertotalouden asiantuntijaryhmä

Johtaja Satumaija Levón, ETL

Ilmasto ja energia asiantuntijaryhmä

Johtaja Satumaija Levón, ETL

Asianmukaisen huolellisuuden asiantuntijaryhmä

Johtaja Satumaija Levón, ETL

GS1 Finland Oy**Hallitus**Toimitusjohtaja Mikko Käkelä, ETL, puheenjohtaja
Senior Vice President, Production and Logistics Taneli Mero, Valio Oy
Toimitusjohtaja Marko Bergholm, Fazer Leipomot Oy**Food Data Finland -kasvumoottorihankkeen ohjausryhmä**

Toimitusjohtaja Mikko Käkelä, ETL

Huoltovarmuuskeskus**Elintarvikehuoltosektori**Toimitusjohtaja Mikko Käkelä, ETL
Valmiuspäällikkö Jyri Valmu, ETL**Elintarviketeollisuuspooli****Poolin toimikunta**Poolin puheenjohtaja, toimitusjohtaja Mikko Käkelä, ETL
Valmiuspäällikkö Jyri Valmu, ETL**Alkutuotantopooli****Poolin toimikunta**

Valmiuspäällikkö Jyri Valmu, ETL

Kauppa- ja jakelupooli**Poolin toimikunta**

Valmiuspäällikkö Jyri Valmu, ETL

Ilmastonmuutos ja Suomen huoltovarmuus -hankkeen ohjausryhmä

Johtaja Satumaija Levón, ETL

Helsingin yliopisto**Maatalous-metsätieteellinen tiedekunta Ruokafoorum**

Johtaja Marleena Tanhuanpää, ETL

Leipätiedotus ry**Hallitus**

Toimialapäällikkö Mari Raininko, ETL

Lihatiedotusyhdistys ry**Hallitus**

Toimialapäällikkö Terhi Virtanen, ETL

Luonnonvarakeskus

Eläinten hyvinvointikeskuksen ohjausryhmä

Toimialapäällikkö Terhi Virtanen, ETL

Ilmastoviisaat ruokintaratkaisut Suomen maidontuotannossa (IRMA) -ohjausryhmä

Toimialapäällikkö Mari Raininko, ETL

IPM – tuottavuutta ja vastuullisuutta elintarviketuotantoon (Itua ja Vastetta -hanke) -ohjausryhmä

Toimialapäällikkö Mari Raininko, ETL

LCA Foodprint -hankkeen ohjausryhmä

Johtaja Satumaija Levón, ETL

Ruokahävikkiseuranta ja -tiekartta -hankkeen ohjausryhmä

Johtaja Satumaija Levón, ETL

Maa- ja metsätalousministeriö

Elintarvikelainsäädännön ja -valvonnan jaosto

Johtaja Marleena Tanhuanpää, ETL

Elintarvikehygieniaryhmä

Johtaja Marleena Tanhuanpää, ETL
Toimialapäällikkö Elisa Piesala, ETL
Toimialapäällikkö Terhi Virtanen, ETL

Elintarvikeparanteet

Toimialapäällikkö Terhi Virtanen, ETL

Elintarviketiedot

Johtaja Marleena Tanhuanpää, ETL
Toimialapäällikkö Elisa Piesala, ETL

Eläinlääkkeet, lääkejäämät ja mikrobilääkeresistenssi

Toimialapäällikkö Terhi Virtanen, ETL

Kansainvälinen yhteistyö

Johtaja Marleena Tanhuanpää, ETL

Kontaktimateriaalit

Toimialapäällikkö Terhi Virtanen, ETL

Kontaminantit ja radioaktiiviset jäämät

Toimialapäällikkö Terhi Virtanen, ETL
Johtaja Marleena Tanhuanpää, ETL

Lihan kestävyyskriteerien työryhmä

Yhteiskuntasuhdejohtaja Jukka Ihanus, ETL
Johtaja Satumaija Levón, ETL

Ravintolisät

Johtaja Marleena Tanhuanpää, ETL

Ravitsemus

Johtaja Marleena Tanhuanpää, ETL
Toimialapäällikkö Elisa Piesala, ETL

Torjunta-ainejäämät

Toimialapäällikkö Terhi Virtanen, ETL

Tuotekohtaiset säädökset

Johtaja Marleena Tanhuanpää, ETL
Toimialapäällikkö Elisa Piesala, ETL

Uuselintarvikkeet

Johtaja Marleena Tanhuanpää, ETL
Toimialapäällikkö Terhi Virtanen, ETL

FAO-toimikunta

Toimialapäällikkö Marika Säynevirta, ETL

Kasvilajikelautakunta

Toimialapäällikkö Mari Raininko, ETL

Maankäyttösektorin toimenpidekokonaisuuden seurantar ryhmä

Johtaja Marleena Tanhuanpää, ETL

Maatilatalouden kehittämisrahasto

Tutkimus- ja kehittämishankkeiden hankeryhmä

Johtaja Marleena Tanhuanpää, ETL
Toimialapäällikkö Mari Raininko, ETL

Metsäkatoasetuksen kansallisen toimeenpanon työryhmä

Johtaja Satumaija Levón, ETL
Toimialapäällikkö Marika Säynevirta, ETL (varajäsen)

Nimisuojatyöryhmä

Johtaja Marleena Tanhuanpää, ETL
Toimialapäällikkö Marika Säynevirta, ETL

Ruokaketjun viestinnän yhteistyöryhmä

Viestinnän asiantuntija Suvi Rinta-Kiikka, ETL

Ruokapolitiikan neuvottelukunta

Toimitusjohtaja Mikko Käkelä, ETL

Sika-alan salmonellariskien hallinta -säädöshankkeen työryhmä

Johtaja Jaakko Kohtala, Atria Suomi Oy

Suomalaisen ruuantuotannon pitkän aikavälin strategian ja ruoka-alan kasvuohjelman ohjausryhmä

Yhteiskuntasuhdejohtaja Jukka Ihanus, ETL

Tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta

Laatupäällikkö Tuomas Herva, A-Tuottajat Oy
Alkutuotantojohtaja Juha Nousiainen, Valio Oy

Valmiustoimikunta

ETP- ja ETL-valmiuspäällikkö Jyri Valmu

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK

RuoKasvu-hankkeen ohjausryhmä

Toimitusjohtaja Mikko Käkelä, ETL

Luonnon monimuotoisuuden tiekartta -ohjausryhmä

Toimialapäällikkö Mari Raininko, ETL

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Bio- ja kemiantekniikan tutkinto-ohjelman neuvottelukunta

Johtava asiantuntija Maiju Korhonen, ETL

Opetushallitus

Elintarvikealan työelämätoimikunta

Henkilöstöpäällikkö Ulla Nuutinen, Valio Oy / Senior Manager, Production
Kimmo Huttunen, Fazer Leipomot Oy / Rekrytointiasiantuntija
Minna Kulmala, Atria Suomi Oy

Luonnonvarat, elintarviketuotanto ja ympäristö -ennakointiryhmä

Henkilöstön kehittämispäällikkö Anita Koski, Fazer Leipomot Oy, varsinainen jäsen

Johtava asiantuntija Maiju Korhonen, ETL, varajäsen

Ruokavirasto**Kohti kiertävää kiertotaloutta: Kierrätyslannoitteiden ja -kasvualustojen kasvinsuojeluainejäämät ja niiden hallinto (KIERTOKAS) -ohjausryhmä**

Toimialapäällikkö Mari Raininko, ETL

Skills Finland ry**Työvaliokunta ja hallitus**

Johtava asiantuntija Maiju Korhonen, ETL

Suomen Biokierto ja Biokaasu ry**Kierrätyslannoitteiden käytön lisääminen (Laatulannoite 2.0) -ohjausryhmä**

Toimialapäällikkö Mari Raininko, ETL

Laatulannoite-järjestelmä ohjausryhmä

Toimialapäällikkö Mari Raininko, ETL

Suomen Pakkauskierrätys RINKI Oy**Hallitus**

Toimitusjohtaja Mikko Käkelä, ETL

Kiertotalouden yhteistyöryhmä

Johtaja Satumaija Levón, ETL

SUP-yhteistyöryhmä

Johtaja Satumaija Levón, ETL

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö**Kemikaalineuvottelukunnan biosidijaosto**

Toimialapäällikkö Terhi Virtanen, ETL

Suomen Kaurayhdistys ry**Hallitus**

Toimialapäällikkö Mari Raininko, ETL, varajäsen Elisa Piesala, ETL

Suomen Pakkaustuottajat Oy**Hallitus**

Johtaja Satumaija Levón, ETL

Tapaturmavakuutuskeskus TVK**Työpaikkaonnettomuuksien tutkinta TOT -johtokunta**

Neuvottelujohtaja Maarit Leppänen, ETL, varajäsen

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos THL**Kansallinen elintarvikkeiden koostumustietokannan seurantar ryhmä**

Johtaja Marleena Tanhuanpää, ETL

Lihavuuden ehkäisyn asiantuntijaverkosto

Johtaja Marleena Tanhuanpää, ETL

Tuottavuustyöryhmä

Neuvottelujohtaja Maarit Leppänen, ETL

Työ- ja elinkeinoministeriö**EU-asiain komitea, Tutkimus- ja innovaatiojohto (EU 20)**

Johtaja Marleena Tanhuanpää, ETL

Kansallinen biotalouspaneeli

Johtaja Marleena Tanhuanpää, ETL

Kaupun tulevaisuusselonteon ohjausryhmä

Toimitusjohtaja Mikko Käkelä, ETL

Materiaalitehokkuusohjelman seurantar ryhmä

Elintarvikealan materiaalitehokkuussitoumuksen 2022–2026 ohjausryhmä

Johtaja Satumaija Levón, ETL

Elinkeinoelämän energiatehokkuussopimuksen 2017–2025 johtoryhmä

Johtaja Satumaija Levón, ETL

Vähähilisyystiekartan taustaryhmä

Johtaja Satumaija Levón, ETL

Työteho-seura**Ruoka Akatemian ohjausryhmä**

Toimitusjohtaja Mikko Käkelä, ETL

Työturvallisuuskeskus TTK**Elintarvikealan työalatoimikunta**

Neuvottelujohtaja Maarit Leppänen, ETL

Työsuojelupäällikkö Antti Rentola, Atria Suomi Oy

Työturvallisuus- ja työhyvinvointipäällikkö Katri Valonen, Fazer Group

Teollisuusryhmä

Neuvottelujohtaja Maarit Leppänen, ETL

Vakuutusosasto

Neuvottelujohtaja Antti Hakala, ETL, varajäsen

Valtioneuvosto**Maatalous- ja elintarvikejohto (EU 18)**

Toimialapäällikkö Marika Säynevirta, ETL

Toimialapäällikkö Mari Raininko, ETL (vara)

Toimialapäällikkö Terhi Virtanen, ETL (vara)

Eläinlääkintäalajaosto (EU 18)

Toimialapäällikkö Terhi Virtanen, ETL

Luonnonmukaisen tuotannon alajaosto (EU 18)

Johtaja Marleena Tanhuanpää, ETL

Rehualajaosto (EU 18)

Toimialapäällikkö Mari Raininko, ETL

Kasvinsuojeluainealajaosto

Toimialapäällikkö Mari Raininko, ETL

Kauppapoliittiset kysymykset (EU 2)

Toimialapäällikkö Marika Säynevirta, ETL

Tullitekniset kysymykset (EU 5 laaja)

Toimialapäällikkö Marika Säynevirta, ETL

UM-ulkosuhdejohto (EU 3 laaja)

Toimialapäällikkö Marika Säynevirta, ETL

Ympäristöjaosto (EU 23)

Johtaja Satumaija Levón, ETL
Toimialapäällikkö Mari Raininko, ETL (vara)

Vilja-alan yhteistyöryhmä VYR ry**Hallitus**

Varapuheenjohtaja, toimialapäällikkö Mari Raininko, ETL
Varajäsen, toimialapäällikkö Elisa Piesala, ETL

Ympäristöministeriö**Jätealan yhteistyöryhmä**

Johtaja Satumaija Levón, ETL

Kansallisen luonnon monimuotoisuusstrategian ohjausryhmä

Yhteiskuntasuhdejohtaja Jukka Ihanus, ETL
Johtaja Satumaija Levón, ETL

Kansallisen muovitiekartan yhteistyöverkosto

Johtaja Satumaija Levón, ETL

Kiertotalouden green deal -ohjausryhmä

Johtaja Satumaija Levón, ETL

Talous

Liiton talous pysynyt vakaana

Tilikauden toteutunut tulos oli 89 396 euroa ylijäämäinen, kun tilikaudelle vahvistettu talousarvio osoitti 38 860 euron ylijäämää.

Henkilöstön määrä oli tilikaudella keskimäärin 22. Varsinaisen toiminnan henkilöstökulut olivat 2 565 535 euroa.

Jäsenmaksuperusteet pysyivät samoina kuin edellisellä tilikaudella, jolloin elinkeinopoliittinen jäsenmaksu oli 0,095 prosenttia jalostusarvosta ja työmarkkinapoliittinen jäsenmaksu 0,14 prosenttia palkkasummasta. Jäsen- ja yhteistoimintamaksutuotot olivat vuonna 2023 nettona 4 190 077 euroa (edellisenä vuonna 4 186 414 euroa).

Sijoitus- ja rahoitustoiminnan nettotuotot olivat 199 868 euroa. Sijoitustoiminnan kuluissa huomioitavaa on, että sijoituksista on tehty per 31.12. arvonalennuskirjaus -23 000 euroa.

Tuloslaskelma

	1.1. - 31.12.2023	1.1. - 31.12.2022
VARSINAINEN TOIMINTA		
Varsinaisen toiminnan tuotot	24 302,38	44 394,95
	24 302,38	44 394,95
Henkilöstökulut	-2 565 535,23	-2 149 842,46
Poistot	0,00	-258,20
Muut varsinaisen toiminnan kulut	-1 759 315,78	-1 960 333,16
Varsinaisen toiminnan kulut yhteensä	-4 324 851,01	-4 110 433,82
Varsinaisen toiminnan kulujaämä	-4 300 548,63	-4 066 038,87
VARAINHANKINTA		
Jäsenmaksutuotot	4 808 843,60	4 738 065,75
Kulut	-618 766,90	-551 652,09
	4 190 076,70	4 186 413,66
Tuotto- / kulujaämä	-110 471,93	120 374,79
SIJOITUS- JA RAHOITUSTOIMINTA		
Tuotot	274 855,35	271 716,37
Kulut	-74 987,64	-281 034,32
	199 867,71	-9 317,95
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	89 395,78	111 056,84

Tase

	31.12.2023	31.12.2022
VASTAAVAA		
Pysyvät vastaavat		
Aineelliset hyödykkeet		
Koneet ja kalusto	0,00	0,00
Muut aineelliset hyödykkeet	10 143,81	10 143,81
	10 143,81	10 143,81
Sijoitukset		
Muut osakkeet ja osuudet	959 806,69	959 806,69
Pitkäaikaiset sijoitukset	3 913 204,67	3 815 538,28
	4 873 011,36	4 775 344,97
Vaihtuvat vastaavat		
Saamiset		
Jäsenmaksusaamiset	3 341,00	6 214,00
Myyntisaamiset	104 349,54	40 201,20
Siirtosaamiset	47 785,52	42 259,89
	155 476,06	88 675,09
Rahat ja pankkisaamiset	621 873,80	490 933,52
VASTAAVAA YHTEENSÄ	5 660 505,03	5 365 097,39
VASTATTAVAA		
Oma pääoma		
Peruspääoma	492 504,76	492 504,76
Huoneistopääoma	1 232 931,78	1 232 931,78
Edell. tilikausien yli-/alijäämä	3 059 093,74	2 931 144,64
Tilikauden yli-/alijäämä	89 395,78	111 056,84
	4 873 926,06	4 767 638,02
Vieras pääoma		
Lyhytaikainen		
Ostovelat	118 708,84	79 593,79
Muut lyhytaikaiset velat	130 737,49	136 652,53
Siirtovelat	537 132,64	381 213,05
	786 578,97	597 459,37
Vieras pääoma yhteensä	786 578,97	597 459,37
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	5 660 505,03	5 365 097,39

Elintarviketeollisuusliitto ry

Pasilankatu 2, 00240 Helsinki

+358 9 148 871

www.etl.fi